

Ks. MICHAŁ JAGOSZ (*Kraków–Rzym*)

Z DZIEJÓW PROCESU KANONIZACYJNEGO ŚWIĘTEJ JADWIGI KRÓLOWEJ

Królowa Jadwiga zmarła 17 lipca 1399 r. w opinii świętości. Kalendarz katedry krakowskiej zanotował pod tą datą, że była ona „niestrudzoną szerzycielką chwały Bożej, obrończynią Kościoła, pokorną i łaskawą matką sierot, której podobnego człowieka nie widziano na całym okręgu świata”¹. W przekonaniu o bliskiej kanonizacji pochowano ją, tymczasowo, w prezbiterium katedry przy ołtarzu św. Brygidy i św. Erazma, który ufundowała dla Najświętszego Sakramentu.

W roku 1419 zostały spisane notarialnie pierwsze cuda, zdziałane za jej pośrednictwem. Intensywny rozwój kultu sprawił, że w roku 1426 abp gnieźnieński, Wojciech Jastrzębiec, powołał komisję, składającą się z dwudziestu osób, które miały za zadanie zebranie wszystkich świadectw dotyczących życia i cudów, przypisywanych wstawienictwu Jadwigi. Sam Prymas, Wojciech Jastrzębiec, był dawnym kanclerzem Królowej². Sprawą wyniesienia Jej na ołtarze zajmowały się także sobory powszechne: w Konstancji (1414–1418) z udziałem świadków naocznych życia Królowej³: arcybiskupa gnieźnieńskiego Mikołaja Trąby, biskupa poznańskiego Andrzeja Łaskarza, dawnego kanclerza królowej, i Pawła Włodkowica, który zasłynął na soborze doktryną o wojnach sprawiedliwych; w Bazylei (1431–1437), gdzie do sprawy kanonizacji Jadwigi powróciła delegacja polska z udziałem Mikołaja Lasockiego, wysłannika króla Władysława Jagiełły⁴. Potem starań zaprzestano, kult Królowej jednak nie ustał. Jan Długosz gorąco pragnął kanonizacji Jadwigi i nie tracił nadziei na jej realizację. Szczerze ubolewał nad faktem przeznaczenia zebranych funduszy na inny cel.

¹ *Calendarium Cracoviense*, [w:] *Monumenta Poloniae historica*, ed. A. Bielowski, t. 2, Lwów 1872, s. 926.

² G. L i c h o ņ c z a k-N u r e k, *Wojciech herbu Jastrzębiec, arcybiskup i mąż stanu (ok. 1362–1436)*, Kraków 1996, s. 182–184.

³ *Replicationes fiendae contra proposita Cruciferorum* prawdopodobnie autorstwa Pawła Włodkowica, Biblioteka Czartoryskich w Krakowie, rkps. 233, s. 271–278; *Lites ac res gestae inter Polonos Ordinemque Cruciferorum*, t. 3, Poznań 1856, s. 176–178.

⁴ K. G r o d z i s k a, *Mikołaja Lasockiego pochwała Władysława Jagiełły i królowej Jadwigi na soborze bazylejskim*, „*Analecta Cracoviensia*” 20:1988, s. 381–399.

Powołane do życia przez królową Jadwigę 9 sierpnia 1393 r.⁵ kolegium psalterzystów spisywało przy grobie Fundatorki cuda działane za jej wstawnictwem. Niestety, sporządzony przez nich *Rejestr cudów* zaginął.

Po ukazaniu się 5 lipca 1634 r. konstytucji Urbana VIII *Coelestis Jerusalem*, błędnie u nas zinterpretowanej, kult Jadwigi nie doczekał się aprobaty Stolicy Apostolskiej. Na skutek przebudowy prezbiterium przeniósł się on od grobu Królowej do ołtarza z Czarnym Krucyfiksem⁶. Kult Jadwigi królowej jednak nie ustał. Do sprawy wyniesienia Jadwigi na ołtarze powrócono w drugiej połowie XIX wieku pod wpływem rozwoju studiów i edycji źródeł historii Polski, zwłaszcza w krakowskim środowisku naukowym. Na dziejową rolę młodej Królowej zwrócili uwagę wybitni ówcześni historycy: Karol Szajnocha⁷, Józef Szujski⁸, Stanisław Smolka⁹. Historyk, ks. Walerian Kalinka CR¹⁰, a także przedstawiciele życia literackiego i naukowego, wśród nich Lucjan Rydel¹¹, biskupi Władysław Bandurski¹² i Sebastian Pelczar podjęli starania w celu wszczęcia procesu beatyfikacyjnego¹³.

W przededniu 500-lecia zwycięstwa pod Grunwaldem w 1909 r., z okazji uroczystości kanonizacyjnych Klemensa Marii Hofbauera CSsR, biskup Sebastian Pelczar (dziś błogosławiony) podczas audiencji prywatnej (13.05.1909) u Piusa X prosił o beatyfikację królowej Jadwigi na podstawie oddawanego jej kultu. Święty Papież odpowie-

⁵ Papież Bonifacy IX potwierdził fundację psalterzystów 15.07.1397 r. (*Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej*, cz. II, ed. F. P i e k o s i ń s k i, Kraków 1883, s. 176–180, 214–215).

⁶ B. P r z y b y s z e w s k i, *Błogosławiona Jadwiga Królowa zdobna w cnoty*, Kraków 1988, s. 82; J. S t a b i ń s k a, *Błogosławiona Królowa Jadwiga*, Kraków 1987, s. 51.

⁷ K. S z a j n o c h a, *Jadwiga i Jagiełło 1374–1413. Opowiadanie historyczne*, t. 1–3, Lwów 1856; t. 1–4, Lwów 1861; Warszawa 1974.

⁸ J. S z u j s k i, *Królowa Jadwiga. Dramat*, Kraków 1860.

⁹ S. S m o l k a, Rok 1386. W pięćwiekową rocznicę koronacji i małżeństwa Jadwigi z Jagiełłą. „Przegląd Polski” 20:1886, t. III, s. 199–337, 543–561; t. IV, s. 316–334; 21:1887 t. I, s. 96–114, 253–277. Wyd. specjalne Kraków 1886, oraz 1903; *Unia Litwy z Koroną*, Kraków 1903.

¹⁰ W. K a l i n k a, *Pisma pomniejszych*, t. 12 cz. 4, Kraków 1902.

¹¹ L. R y d e l, *Czy nie święta?*, „Przegląd Powszechny” 22:1905 t. 88, s. 153–160; *Betlejem polskie*, Kraków 1906; Glasgow 1944; *Krucyfiks Jadwigi*, „Przegląd Powszechny” 26:1909 t. 104, s. 345–348; *Królowa Jadwiga*, Poznań 1910; Warszawa 1984.

¹² W. B a n d u r s k i, *Zbudźmy Jadwigę!*, Kraków 1906; Bytom 1906; tenże, *Jadwiga dziewczicom polskim na wzór. Przemowa*, Lwów 1909, 1911; *Jadwiga, święta królowa na polskim tronie*. Kraków 1910; tenże, *O najwyższy hołd królowej Jadwidze*. Kraków 1910.

¹³ J. S. P e l c z a r, *Wezwanie do zbierania świadectw i dowodów o kulcie religijnym królowej Jadwigi*, „Ateneum Kapłańskie” 1:1909 t. 2, s. 262–263.

dział: „Odniescie się do Kongregacji Rytów, a ja tę sprawę osobiście poprę”. Bp Pelczar polecił wtedy księdzu kanonikowi Władysławowi Kochowskiemu odszukanie akt pierwszego procesu kanonizacyjnego królowej Jadwigi w Archiwum Watykańskim. Akt tych jednak tam nie odnaleziono. Nie znaleziono również w archiwum kapituły krakowskiej wspomnianego wyżej *Regestrum miraculorum sanctae Hedvigis Reginae Poloniae*¹⁴, jednego z 240 przechowywanych tam manuskryptów, który zaginął prawdopodobnie w XVII lub XVIII wieku.

We Lwowie w 1910 r. pod protektoratem ks. bpa W. Bandurskiego powstał „Komitet Polek” dla przyspieszenia kanonizacji królowej Jadwigi, w skład którego weszli: z książąt Sanguszków Jadwiga Adamowa Sapieżyna, hr. Włodzimierzowa Dzieduszycka, księżna Andrzejowa Lubomirska, prof. Milewski i wiele innych ważnych osobistości Lwowa. Sprawozdanie z jego działalności w latach 1910–1912 zostało przesłane biskupowi Sapieże¹⁵. W Krakowie Polski Związek Niewiast Katolickich już w 1909 roku założył konto na datki wyłącznie na trumnę Królowej Jadwigi¹⁶.

Po pierwszej wojnie światowej zainteresowanie sprawą wyniesienia królowej Jadwigi na ołtarze systematycznie rosło. Postulowali ją, m.in. w 1920 r. kardynał prymas Edmund Dalbor i beatyfikowany przez Jana Pawła II biskup wileński Jerzy Matulewicz, odezwą do duchowieństwa (8.12.1921)¹⁷ o czynny udział w przyspieszeniu procesu beatyfikacyjnego królowej Jadwigi.

W latach trzydziestych XX w., głównie dzięki arcybiskupowi krakowskiemu Adamowi Stefanowi Sapieże¹⁸, przygotowania do procesu beatyfikacyjnego Królowej nabrały intensywności. W Toruniu powstała Postulacja kanonizacji Królowej Jadwigi dla Pomorza; w roku

---

¹⁴ Przedruk listu ks. bpa J. Pelczara przesłanego L. Rydlowi do książki *Królowa Jadwiga* (Poznań 1910).

¹⁵ Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie: *Akta bpa Sapiehy*, teka XXXVII (1883–1951) nr 1.

¹⁶ Archiwum Postulacji: *Książeczka Wkładek Kasy Oszczędności Miasta Krakowa*, Kraków 1909, nr 1276638.

¹⁷ „Kurenda Kurii Diecezjalnej Wileńskiej” 1921 nr 5, s. 2; przedruk: *Błogosławiony Jerzy Matulewicz. Pisma wybrane*, wyboru dokonali i do druku przygotowali: ks. ks. Jan Bukowicz i Tadeusz Górski, marianie, Warszawa 1988, s. 170–171.

¹⁸ A. S. S a p i e h a, *Obchody uroczyste... Odezwa w sprawie beatyfikacji królowej Jadwigi*, „Notificationes e Curia Principis Metropolitae Cracoviensis” 1933, s. 97–99; *Przedmowa*, [w:] *Królowa Jadwiga. Zbiór przemówień*, Kraków 1933, s. 3–4; *Odezwa z 10 października 1933*, „Głosy Katolickie”, 34:1934, nr 400, s. 31–32; *Przemówienie ku czci królowej Jadwigi na akademii w kościele św. Anny w Krakowie, 17 VII 1949*, „Polonia Sacra” 2:1949 z. 3, s. 223; *W rocznicę śmierci Królowej Jadwigi. List pasterski w 550. rocznicę zgonu królowej Jadwigi*, „Tygodnik Powszechny” 5:1949 nr 23, s. 1.

1939 w Warszawie założono Komitet Szerzenia Kultu Królowej Jadwigi¹⁹ Odbywały się liczne celebracje kościelne na Jej cześć, również pod protektoratem Akcji Katolickiej²⁰ Przypominano Jej postać, zwłaszcza z okazji jubileuszy zwycięskich bitew pod Chocimiem i Wiedniem. Wzrosła liczba pielgrzymek do grobu Królowej w katedrze krakowskiej. Na licznych spotkaniach naukowych omawiano jej życie i dzieło. Wspomnieć tu trzeba zwłaszcza obchody ku czci królowej Jadwigi w „Złotej Sali” Domu Katolickiego w Krakowie z udziałem prymasa Polski ks. kard. Augusta Hlonda i metropolity krakowskiego ks. abpa Adama Stefana Sapiehy (9.01.1933), jak i wielką manifestację katolicką ku czci Królowej w Częstochowie na Jasnej Górze 24 września tegoż roku, w obecności obu kardynałów i około czterdziestu biskupów.

W czasie tych obchodów podjęto uchwałę o skierowaniu prośby do Episkopatu Polski w sprawie wszczęcia odpowiednich starań o wyniesienie świątobliwej Królowej na ołtarze. Tekst petycji – prośby do Ojca Świętego – został podpisany przez setki tysięcy Polaków²¹ i wręczony przez delegacje wszystkich diecezji polskich Episkopatowi. Na przykład z terenu diecezji płockiej wyjechała wielka pielgrzymka Akcji Katolickiej do Częstochowy, aby wziąć udział w uroczystościach ku czci królowej Jadwigi na Jasnej Górze. Specjalne pociągi pojechały z Chorzela, Mławy, Sierpca i Płocka, w sumie około sześciu tysięcy wiernych i osiemdziesięciu kapłanów wraz ze swoim pasterzem ks. bpem Antonim Nowowiejskim²². Episkopat Polski na wspomnianym zjeździe poparł po raz kolejny tę inicjatywę, której patronować miał arcybiskup Krakowa. Ówczesny nuncjusz Francesco Marmaggi²³ również bardzo przychylnie odniósł się do tej sprawy. Ambasador przy Stolicy Świętej wspominał o niej Piusowi XI, wobec którego, jak oświadczył, kilku biskupów polskich poruszyło również sprawę beatyfikacji Królowej²⁴.

¹⁹ Statut Stowarzyszenia został zatwierdzony 29 marca 1939 przez ks. bpa Stanisława Galla (Archiwum im. bł. Jadwigi Królowej w Krakowie).

²⁰ Świadczy o tym np. list p. Kazimierza Niżyńskiego, prezesa Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Wilnie, 3 marca 1934, do ks. abpa metropolity Adama Stefana Sapiehy (Archiwum im. bł. Jadwigi Królowej w Krakowie).

²¹ *O cześć religijną dla Królowej Jadwigi*, „Lwowskie Wiadomości Parafialne” 6:1933 nr 40, s. 7.

²² *Kalendarium życia Antoniego Juliana Nowowiejskiego, biskupa płockiego 1908–1941*, oprac. ks. Michał Marian Grzybowski, Płock 1992, s. 251.

²³ Franciscus Marmaggi (31.08.1876–03.11.1949), nuncjusz w Polsce od 13.02.1928 do 04.06.1936 r. (Acta Nuntiaturae Poloniae, auctore Henrico D. Wojtyśką CP, t. 1, Romae 1990, s. 336–337).

²⁴ Z listu ambasadora RP przy Stolicy Apostolskiej S. Skrzyńskiego do dra Jana Bobrzyńskiego (Archiwum Ambasady RP przy Stolicy Apostolskiej. Listy prywatne 1929–1933, karton 10).

Wielkie uroczystości odbyły się też w Wilnie i Poznaniu. W uroczystościach w Warszawie wziął udział premier Jędrzejewicz jako minister wyznań i oświecenia publicznego, równocześnie jako oficjalny przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej²⁵.

W lutym 1934 roku arcybiskup krakowski mianował ks. kan. Rudolfa Van Roya, proboszcza parafii akademickiej w Krakowie, postulatorem. On to rozesłał do wszystkich urzędów parafialnych i domów zakonnych z biura propagandy w Warszawie podobiznę przedstawiającą świątobliwą Królowę z sarkofagu A. Madeyskiego²⁶.

W roku 1934, z okazji 560. rocznicy urodzin Andegawenki i 550. rocznicy jej koronacji na króla Polski, przy kościele polskim w Londynie²⁷ odbyła się uroczysta akademicka ku czci Jadwigi, z referatami i wierszami w języku polskim i angielskim. Odczytano orędzie księcia metropolity krakowskiego w sprawie beatyfikacji Królowej i jej czci w narodzie polskim²⁸. W Krakowie zaś, 25 maja, odbył się Zjazd Młodzieży Polskiej w hołdzie Królowej²⁹. W rok później, w tym samym dniu 25 maja przybyła z Warszawy do sarkofagu Jadwigi wielka pielgrzymka uczennic średnich szkół żeńskich, a 4 października – delegacja parafii warszawskich licząca 700 osób³⁰.

Po podjęciu przez abpa Sapię sprawy beatyfikacji królowej Jadwigi w Rzymie i po ponownej decyzji o wznowieniu procesu beatyfikacyjnego przez Konferencję Episkopatu Polski przybył do Krakowa o. Ferdinando Antonelli, relator generalny Kongregacji Rytów³¹, który na miejscu miał okazję stwierdzić żywotność kultu oddawanego Królowej³².

W tym samym roku, założycielka Szarych Urszulanek, bł. Urszula Ledóchowska, z okazji kanonizacji św. Andrzeja Boboli wygłosiła

²⁵ Z listu dra Jana Bobrzyńskiego do ambasadora RP przy Stolicy Apostolskiej S. Skrzyńskiego (Archiwum Ambasady RP przy Stolicy Apostolskiej. Listy prywatne 1929–1933, karton 10).

²⁶ „Notificationes...”, 1934, s. 8.

²⁷ Komitet Popierania Sprawy Beatyfikacji Królowej Jadwigi w Wielkiej Brytanii wydał m.in. obrazki z modlitwami w 1953 r. Komitetowi przewodniczył gen. Józef Haller (list Bolesława Podhorskiego w latach 1947–1958 dyrektora Instytutu Polskiego Akcji Katolickiej w Wielkiej Brytanii, z 5 września 1974 r.: Archiwum im. bł. Jadwigi Królowej w Krakowie).

²⁸ „Dzwon Niedzielny” 10:1934 nr 6, s. 91.

²⁹ *Hold Jadwidze. Pamiątka Zjazdu Młodzieży do Krakowa i uroczystości na Wawelu 20 maja 1934 pod protektoratem J.E. Księcia Metropolity Adama Stefana Sapięha*, Kraków 1934 (jednodniówka).

³⁰ Wywiad z postulatorem procesu beatyfikacyjnego Królowej Jadwigi („Tempus Liberum”, listopad 1935 r.).

³¹ Relatorem mianowany 16.02.1935 r. Był nim do 21.11.1959 r., potem promotorem wiary 21.11.1959–1965 r. (Archiwum Kongregacji ds. Kanonizacyjnych).

³² W 1934 Sapięha podjął sprawę kanonizacji Jadwigi Królowej, hamowanej przez rząd polski sprzed 1939 r. (zob. J. Dąbrowski, *Adam Stefan Sapięha*, [w:] *Księga sapięhowska*, t. 2, Kraków 1986, s. 591).

9 grudnia w Rzymie odczyt *O kanonizację królowej Jadwigi*, na konferencji zorganizowanej przez Rzymski Komitet Pań Polskich dla kanonizacji królowej Jadwigi³³ Przygotowano też monografie historyczne Wandy Maciejewskiej³⁴ i Anny Strzeleckiej³⁵, opracowane z myślą o procesie beatyfikacyjnym, oraz dzieła wielu wybitnych historyków, poświęcone Królowej, by wspomnieć choćby doskonale rozprawy profesora Oskara Haleckiego³⁶ i protestanckiej uczoney niemieckiej Heleny Quillus³⁷ Ta ostatnia rozprawa była najwyższej cenioną przez profesora Władysława Abrahama pozycją naukową spośród prac poświęconych osobie Jadwigi. Walory książki Heleny Quillus podnoszone były również w komentarzach prasy codziennej.

Dnia 1 września 1938 r. na Zjeździe Polskiego Towarzystwa Teologicznego i Związku Zakładów Teologicznych w Krakowie, po przemówieniu o. Jacka Woronieckiego OP przyjęto deklarację oraz uchwalono rezolucję następującej treści: „Zjazd wyraża życzenie, aby dla przygotowania społeczeństwa do współpracy w staraniach o beatyfikację Królowej Jadwigi, powstał w każdej diecezji miejscowy komitet, który by energicznie rozpowszechniał znajomość jej życia, współdziałał z postulatorem i zbierał środki”³⁸

Delegacja polska, która przybyła na Światowy Kongres Międzynarodowej Unii Katolickich Stowarzyszeń Kobiety, wręczyła Piusowi XII na audiencji 14 maja 1939 roku prośbę o kanonizację królowej Jadwigi, zaopatrzoną w przeszło 50.000 podpisów z Warszawy i różnych stron Polski. Równocześnie delegatki polskie wręczyły Ojcu Świętemu miniaturę Królowej Jadwigi, wykonaną przez znaną artystkę malarkę Kazimierę Dąbrowską³⁹

³³ U. L e d ó c h o w s k a, *O kanonizację królowej Jadwigi*, Rzym 1938; Pniewy 1938.

³⁴ W. M a c i e j e w s k a, *Jadwiga Królowa Polska. Monografia historyczna*, Kraków 1934; też, *Idea misyjna w życiu królowej Jadwigi*, „Roczniki Misjologiczne” 7:1935, s. 172–179.

³⁵ A. S t r z e l e c k a, *O królowej Jadwidze. Studia i przyczynki*, Lwów 1933; też, *Dookoła najnowszej literatury historycznej o królowej Jadwidze*, „Przegląd Współczesny” 14:1935, t. 55, s. 286–288; też, *Kobieta w polityce dynastycznej i w życiu dworskim za panowania Władysława Jagielly*, [w:] *Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie*, Lwów 1935, s. 112–125; też, *Przypomnienie królowej Jadwigi*, „Tygodnik Powszechny” 1:1945 nr 17; też, *Jadwiga Andegawęńska, Anjou, żona Władysława Jagielly*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 10, Warszawa-Wrocław-Kraków 1963, s. 291–297; też, *Z biografii królowej Jadwigi*, „Analecta Cracoviensia” 7:1975 s. 91–106.

³⁶ O. H a l e c k i, *Małżeństwo Królowej Jadwigi w świetle historii*, Toruń 1938.

³⁷ H. Q u i l l u s, *Koenigin Hedwig von Polen*, Leipzig 1938. Dzieło to kard. Adam Stefan Sapieha miał ofiarować Piusowi XII, by go przekonać o świętości i znaczeniu Jadwigi (zob. niżej przypis 43).

³⁸ O. J. W o r o n i e c k i OP, *Teologowie polscy w hołdzie Królowej Jadwidze*, Lwów 1938, ss. 20.

³⁹ „Tygodnik Polski” 6(1939) nr 22, s. 2.

PRZYGOTOWANIA DO PIERWSZEGO PROCESU

Mianowany przez abpa Sapiehę postulatorem w Rzymie w 1937 r. o. Wojciech Topoliński, franciszkanin, przekazał dwa lata później, 3 kwietnia 1939 r., Sekcji Historycznej w Kongregacji Rytów, na ręce o. Ferdinando Antonellego dwa pliki z prawie 250 dokumentami, dotyczącymi Jadwigi, uporządkowanymi w szesnastu rozdziałach przez dr Wandę Maciejewską⁴⁰, razem z publikacjami H. Quillus i M. Gardner⁴¹. Dokumentację tę przejrzał najpierw o. Loew, wicerelator generalny Sekcji Historycznej⁴², i przygotował uwagi, z których wynikało, że zebrane materiały wydają się wystarczające do ukazania Jadwigi jako męża stanu, jednak nie wystarczające do udowodnienia heroicznego jej cnót. Relator generalny przekazał również 31 maja 1939 wspomnianą dokumentację do oceny o. Silva-Tarouca, konsultorowi Sekcji Historycznej w Kongregacji Rytów. Ten wszakże, odwołany do Portugalii, nie mógł do końca wywiązać się z powierzonego mu zadania, niemniej jednak podzielił opinię o. Loewa.

Postulator o. Topoliński wszedł również w posiadanie materiałów zebranych przez biskupa Władysława Bandurskiego, dotyczących sprawy królowej Jadwigi. Niestety, zdeponowane w Warszawie do dyspozycji postulatora spłonęły w czasie powstania (1944),⁴³ a sam postulator zginął śmiercią tragiczną. Wojna wstrzymała dalszy postęp sprawy. W aktach Kongregacji z tego czasu zachował się tylko list postulacyjny z 11 listopada 1944 r. w języku angielskim, w którym Gertrude E. Haas prosi Ojca Świętego Piusa XII o chwałę ołtarzy dla królowej Jadwigi.

Następcą o. Topolińskiego został mianowany przez kard. Adama Sapiehę już po II wojnie światowej o. Karol Stanisław Szrant, redemptorysta, który był w Rzymie konsultorem generalnym swego zgromadzenia w latach 1948–1963 oraz cenzorem pism kandydatów na ołtarze w Kongregacji Obrzędów⁴⁴. On to w listopadzie 1948 roku mianował wicepostulatorem o. Wojciecha Zmarza, franciszkanina, podobnie jak to już w lutym 1938 roku uczynił o. Wojciech Topoliński⁴⁵

⁴⁰ Od s. 1–402 + 3 s. z wykazem źródeł, brak 27 stron (Archiwum Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych).

⁴¹ M. Gardner, *Queen Jadwiga of Poland*, Westminster 1934.

⁴² Mianowany 27.01.1936 r. (Archiwum Kongregacji ds. Kanonizacyjnych).

⁴³ Rzym, Archiwum postulacji: List o. W. Zmarza OFM do ks. dra Alojzego Cadera (25.6.1965).

⁴⁴ Ks. M. Brudzisz, *Szrant Karol Stanisław (1886–1975), redemptorysta, popularyzator teologii, redaktor SPK*, [w:] *Słownik Polskich Teologów*, pod red. ks. L. Grzebienia SJ, t. 7, Warszawa 1983, s. 241–244.

⁴⁵ O. Antoni Zmarz OFM Conv. (zak. Wojciech), ur. 5.02.1907 w Rymanowie, zmarł 7.12.1990 w Krakowie.

PIERWSZY PROCES

Dnia 22 kwietnia 1949 r. ks. kard. Adam Sapieha wszczął proces „super fama sanctitatis, virtutum et miraculorum Servae Dei Hedvigis Reginae Poloniae”, zakończony 30 marca 1950 roku. Powołał trybunał w składzie: bp Stanisław Rospond jako *iudex delegatus*; księża: Julian Gołąb, zastąpiony później przez Władysława Długosza, i Józef Rychlicki jako sędziowie; o. Joachim Bar, franciszkanin, jako promotor wiary; o. Efreem Gliński i ks. Bolesław Przybyszewski – notariusze. W czasie tego procesu przesłuchano piętnastu świadków zwyczajnych (m.in. prof. O. Haleckiego przesłuchano w czasie procesu rogatorialnego we Fryburgu w Szwajcarii 26.08.1949 r.) i czterech *ex officio* (utrwalono zebraną dokumentację czterech historyków z procesu przedwojennego – W. Maciejewskiej, A. Strzeleckiej, M. Tobiasza i J. K. Dąbrowskiego).

Wanda Maciejewska, urodzona w Suwałkach 15.11.1906 r., studia historyczne rozpoczęła w 1926 r. Pracę magisterską i doktorską napisała pod kierunkiem prof. Oskara Haleckiego, którego później była asystentką. Zbierając materiały do książki *Stosunki polsko-francuskie w dobie Jagiellońskiej*, pracowała w Archiwum Głównym w Warszawie, w Archives Nationales, Bibliothèque Nationale w Paryżu i w Dijon. Dla zgromadzenia dokumentów dotyczących królowej Jadwigi przeszukała wszystkie wydawnictwa polskie i obce, tj. węgierskie, pruskie, austriackie, francuskie i włoskie, z okresu do połowy XV wieku.

Anna Strzelecka, urodzona 16 września 1903 r. w Nowym Targu, odbyła studia historyczne na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie w latach 1922–1927 pod kierunkiem prof. Stanisława Zakrzewskiego. Ona to, jeszcze przed II wojną światową, zebrała około 250 dokumentów z lat 1371–1450 i uszeregowała je w szesnastu rozdziałach. Do każdego z nich dołączyła jednostronicowy komentarz w języku francuskim⁴⁶.

Szczególną wartość przypisała Maciejewska zapiskom w Kalendarzu krakowskim, sporządzonym przez współczesnych Jadwidze. Duże znaczenie mają *Rationes curiae Ladislai Jagellonis et Hedvigis* i *Rachunki królewskie* przechowywane w Archiwum Głównym w Warszawie, ponieważ zawierają szereg wiadomości z życia codziennego dworu Królowej. Wśród kodeksów zachowała się *Mowa pogrzebowa* Stanisława ze Skarbimierza i jego *Soliloquium*. *List dedykacyjny* Henryka Bitterfelda rzuca światło na życie wewnętrzne Jadwigi. Były wśród dokumentów również listy Jadwigi pisane przez nią do Stolicy Świętej w Rzymie, odkryte w kopiariuszu z pierwszej ćwierci XV wieku, znaj-

⁴⁶ Zob. wyżej przypis 43.

dującym się w Bibliotece Kórnickiej. Świadectwa Długosza, mimo że żył kilkadziesiąt lat później, utrwalają tradycję dworską, przekazaną przede wszystkim przez rodzinę Oleśnickich, której jeden z członków, mianowicie stryj kardynała, Zawisza z Oleśnicy, był bliskim dworzanim Królowej. Cenne są wiadomości opata żagańskiego Ludolfa, Niemca, współczesnego Jadwidze, od którego wiemy np., że książe Wilhelm nigdy nie został mężem Jadwigi. Zapisy kronikarzy niemieckich w *Scriptores rerum Prussicarum* (t. III), jakkolwiek świadczą o ich niezyczliwości wobec Jagiełły, wyrażają się z najwyższą czcią o Jadwidze. Niektóre bałamutne wiadomości tam zawarte, skonfrontowane i uzupełnione z innymi źródłami pozwalają lepiej poznać warunki życia Królowej.

A. Strzelecka zaproponowała, aby z zebranych przez Maciejewską dokumentów przesunąć z działu XII *Chartes diverses* do działu XIII *Vie privée* list Jadwigi do kapituły krakowskiej w sprawie Welisława i akt uposażenia dla panny dworskiej Formozy, gdyż pewne w nich sformułowania świadczą o upodobaniach kulturalnych Jadwigi.

Dr Mieczysław Tobiasz dołączył 83 dokumenty z lat 1521–1930, świadczące o kulcie Jadwigi. Między innymi na prośbę postulacji z Podhala⁴⁷ dokonano też sugerowanej przez o. Topolińskiego jeszcze przed II wojną światową ekshumacji i przeniesienia relikwii Królowej (9–14 VII 1949)⁴⁸ w katedrze wawelskiej do nowego sarkofagu z marmuru karraryjskiego, wykonanego przez Antoniego Madeyskiego, z fundacji Lanckorońskich w 1902 r. Warto w tym miejscu wspomnieć, że przy poprzednim otwarciu grobu 22 stycznia 1887 r., spowodowanym pracami konserwatorskimi w prezbiterium katedry, gdzie pochowana została Królowa, obecny był m.in. Jan Matejko, autor wielu szkiców postaci Królowej.

Akta procesu zostały przekazane osobiście przez kardynała Sapię do Kongregacji Obrzędów 14 lipca 1950 r., gdzie w Sekcji Historycznej otworzono proces drogą zwyczajną, tzn. *per viam virtutum*, za którą opowiedział się następca Szranta, nowo mianowany postulator o. Ricciardi, franciszkanin (zm. 14 listopada 1996).

Odnosnie do spraw historycznych, do których zaliczała się sprawa królowej Jadwigi, obowiązywały wtedy normy ogłoszone 4 stycznia 1939 r. przez papieża Piusa XI⁴⁹. Zastąpiły one normy wydane wcześniej, 11 listopada 1912 r., przez Piusa X w dekreście *Cum in agen-*

⁴⁷ W roku 1948 w Rabce założona została Postulacja Kanonizacji Królowej Jadwigi na Podhalu, której pracą kierowała Felicja Kowalewska (Archiwum Bł. Jadwigi Królowej w Krakowie).

⁴⁸ „Polonia Sacra”, R. 2:1949, z. 3 poświęcony czci Jadwigi Królowej zawiera m.in. protokół z otwarcia grobu Królowej.

⁴⁹ 6.02.1930 motu proprio Piusa XI: *Gia da qualche tempo* (AAS 22:1930 s. 87); S.R.C., *Normae servandae in construendis processibus ordinariis super causis historicis*. Decr. 4 Jan. 1939 (AAS 31:1939 s. 174–175).

*dis*⁵⁰. W myśl przepisów Piusa XI, zamiast trzech procesów wynikających z *Kodeksu prawa kanonicznego* z 1917 r., tzn. *super fama sanctitatis* (can. 2127 §2), *super casu excepto* (can. 2129), *super virtutibus* (can. 2133), należało rozpatrzyć te sprawy poprzez jeden proces w przygotowanej pod kierunkiem Sekcji Historycznej przy Kongregacji Rytów *Positio causae* i tym samym łącznie rozpatrzyć sprawę kultu od niepamiętnych czasów oraz cnoty heroiczne⁵¹.

Otworzono więc akta procesu, przetłumaczono je na język włoski i sporządzono w 1952 roku tzw. kopię publiczną, poddając wstępnej ocenie Sekcji Historycznej zawarty w niej materiał dowodowy. W ocenie tej Sekcji zebrany materiał okazał się jednak niewystarczający, by można było na jego podstawie udowodnić heroiczną cnotę Królowej⁵². Stwierdzono np., że niektóre dokumenty zaczerpnięte zostały z dawnych wydawnictw, a nie z najnowszych opracowań. Stwierdzono także luki w uzasadnieniu nieprzerwalności kultu, zwłaszcza brak kultu liturgicznego. Brakowało niektórych odpisów ze źródeł XVII-wiecznych oraz danych o kulcie w Polsce i poza jej granicami w XX wieku⁵³. Dlatego starano się uzupełnić zebraną już dokumentację odpowiednią kwerendą w tym aspekcie.

W następstwie rozmowy, która miała miejsce 16 grudnia 1958 r., kard. Wyszyńskiego z relatorem generalnym, powierzono dossier 16 marca 1959 r. księdzu dr. Piotrowi Naruszewiczowi do studium zebranej dokumentacji i przygotowania sumariusza akt procesu krakowskiego. Opracował on też hasło *Edvige* do *Bibliotheca Sanctorum*⁵⁴.

Dnia 18 grudnia 1959 r. została wniesiona do kongregacji prośba o dyspensę od cudów w procesie beatyfikacyjnym królowej Jadwigi. Mieli się do niej ustosunkować relator generalny i promotor wiary. Wiadomość o tym została włączona do kartoteki sprawy królowej Jadwigi w aktach Sekcji Historycznej. Niestety – samej prośby brak w Archiwum, dlatego też nie udało się ustalić z pewnością, czy jej autorem był ks. abp Eugeniusz Baziak, przebywający wówczas *ad limina* w Rzymie, czy też została wpisana w oparciu o treść listu postulacyjnego Episkopatu Polski, przesłanego Janowi XXIII 4 września 1959 r.

⁵⁰ 26.08.1913: Dekret Piusa X *De Servis Dei* (AAS 5:1913 s. 436–438).

⁵¹ F. V e r a j a, *Accertamento della eroicità delle virtù nelle cause di canonizzazione degli antichi beati*, s. 6.

⁵² *Positio causae*, s. 569–572.

⁵³ Relacja ks. dra Czesława Skowrona (*Sprawa Królowej Jadwigi* 1968, Archiwum Postulacji).

⁵⁴ P. N a r u s z e w i c z, *Edvige*, [w:] *Bibliotheca Sanctorum*, vol. IV, 1964, col. 929–933. Ks. Piotr Naruszewicz urodził się 10.04.1917 w Radkach, zmarł 29.06.1997 r. w Rzymie i został pochowany w Radkach 5.07.1997 r.

W 1960 r. ks. prałat Frutaz⁵⁵, mianowany relatorem generalnym, idąc za propozycją ks. abpa Józefa Gawliny, zgodził się, by Oskar Halecki, profesor Fordham University, dla potrzeb Sekcji Historycznej napisał rozprawę o sytuacji religijnej i politycznej Polski w czasach królowej Jadwigi (*L'Europa Orientale alla fine del sec. XIV*). Arcybiskup Gawlina przekazał rozprawę relatorowi generalnemu 16 stycznia 1961 r.⁵⁶

Dnia 23 września 1961 r. ks. Frutaz powierzył księdzu Fabianowi Verai zapoznanie się z zebranymi dotychczas materiałami. Ten zwrócił uwagę na konieczność wyjaśnienia sprawy małżeństwa Jadwigi z Jagiellą, jako że wcześniej miały miejsce *sponsalia de futuro* z Wilhelmem Austriackim. Kroniki krzyżackie bowiem mówiły o konsumacji pierwszego małżeństwa, co jednak – chociaż nie wydaje się prawdziwe – jak stwierdził ks. Veraja, gdyż świadczy o tym odpowiedź dana przez delegację polską na soborze w Konstancji w 1416 r. przedstawicielom Zakonu Krzyżackiego, to jednak domaga się gruntowniejszego wyjaśnienia⁵⁷ Na studium ks. prof. Bolesława Przybyszewskiego pt. *Jadwiga i Wilhelm*, które ostatecznie rozwiązało ten problem w oparciu o zachowane dokumenty trzeba było czekać jeszcze 14 lat⁵⁸ Tak więc ks. Veraja uznał zebraną dokumentację za niewystarczającą do przeprowadzenia sprawy, zarówno na drodze udowodnienia cnót Królowej, jak i na drodze kultu⁵⁹

Dnia 27 listopada 1962 r. bp Karol Wojtyła mianował nowego postulatora w osobie ks. dra Władysława Rubina, rektora Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie⁶⁰ 15 maja 1963 r. przejął on od swego poprzednika o. A. Ricciardiego całą dokumentację dotyczącą sprawy

⁵⁵ Relatorem generalnym był od 21.11.1959–06.01.1965 r., potem podsekretarzem Archiwum ds. Kanonizacyjnych od 06.01.1965–1979 r.

⁵⁶ Profesor Oskar Halecki 3 maja 1953 r. wygłosił w Rzymie konferencję, zorganizowaną przez postulatora o. A. Ricciardi: *De Hedvigis Andegavensis, Reginae Poloniae, vita et virtutibus*. Prof. Halecki otrzymał już w roku 1951 podziękowanie od kard. G. B. Montiniego, który w imieniu Piusa XII dziękował za ofiarowaną papieżowi pracę. W czasie wizyty Halecki zainteresował Montiniego sprawą beatyfikacji królowej Jadwigi (zob. Rzym, Archiwum Postulacji: List prof. O. Haleckiego do bpa J. Gawliny, 2.9.1951).

⁵⁷ List dra fil. Pawła Nieborowskiego z dnia 26.10.1938 r. z Wrocławia z dołączoną dokumentacją, przesłaną do Kongregacji Rytów, upewniły księdza Veraję do konieczności szczegółowych wyjaśnień problemu małżeństwa Jadwigi (Archiwum Kongregacji ds. Kanonizacyjnych).

⁵⁸ Ks. B. P r z y b y s z e w s k i, *Jadwiga i Wilhelm*. „Analecta Cracoviensia”, 7:1975, s. 107–147

⁵⁹ *Edvige, Regina di Polonia (status causae)*, Registro dell'ex Sezione Storica della Congregazione delle Cause dei Santi, N. 108, s. 3.

⁶⁰ Rejestracja postulatora w Kongregacji Rytów miała miejsce 20 lutego 1963 r., N. 650/7/963.

beatyfikacji królowej Jadwigi⁶¹. Nowy postulator mianował 1 czerwca 1963 r. wicepostulatorem o. Wojciecha Zmarza OFM Conv.

Dnia 19 listopada 1963 r. wikariusz kapitulny, bp Karol Wojtyła, doręczył Kongregacji osiemnaście dokumentów, wystawionych przez Jadwigę królową, odnalezionych w ostatnim czasie przez Wandę Maciejewską oraz księży profesorów: Józefa Nowackiego, Antoniego Liedtke i ks. dra Czesława Skowrona⁶².

Od roku 1967 współpracownikiem księdza Verai został, przedstawiony mu przez postulatora, ks. dr Czesław Skowron, archiwariusz Kurii Metropolitalnej w Krakowie, skierowany do tejże funkcji przez ks. kard. Karola Wojtyłę. Ks. Skowron został poinstruowany o metodzie pracy Sekcji Historycznej Kongregacji Rytów oraz otrzymał pełną dokumentację dotyczącą królowej Jadwigi. Od roku 1963 uczestniczył w uzupełnianiu danych źródłowych w dostępnych zbiorach krajowych i zagranicznych. Przeprowadził również kwerendę w Centralnym Archiwum Krzyżackim⁶³. Do marca 1967 r. rezultatem tych poszukiwań ks. Skowrona było odnalezienie i ustalenie 19 dokumentów wystawionych przez królową Jadwigę. O osiemnastu wspomniano uprzednio, dziewiętnastym był list Jadwigi do papieża Bonifacego IX z prośbą o łaski roku jubileuszowego w Polsce⁶⁴. W taki sposób dopełniała się liczba 77 dokumentów królowej Jadwigi znanych *in extenso* współczesnym badaczom, nie licząc niezachowanych⁶⁵. Ks. Skowron poinformował też o odnalezieniu w latach 1965–66 pięciu wzmianek o Królowej w zbiorach kazań i wykładów uniwersyteckich, pochodzących od świadków naocznych lub też znających Jadwigę za pośrednictwem jej współczesnych⁶⁶.

⁶¹ Oświadczenie bpa Władysława Rubina z dnia 15.05.1963 r. (Archiwum Postulacji).

⁶² „Omnes hi declaraverunt nulla alia testimonia alicuius valoris inventa esse in archivis polonis. Item cl. mus prof. O. Halecki declaravit etiam extra fines Poloniae investigationem documentorum completam esse. Consideratis declarationibus horum peritorum puto omnes conatus iam factos esse, ut investigatio documentorum plena sit” (Archiwum Kongregacji ds. Kanonizacyjnych: *Supplementum Documentorum vitam Servae Dei Reginae Hedvigis spectantium*, pp. 42)

⁶³ Relacja ks. dra Czesława Skowrona, *Sprawa Królowej Jadwigi* (1968), Archiwum Postulacji. Prócz ks. Skowrona, w pracach PostulATORSKIEGO OŚRODKA STUDIÓW, powołanego przy kościele św. Stanisława w Rzymie 13.11.1965 r. przez kard. Wyszyńskiego, uczestniczył także ks. dr Alojzy Cader (zob. Rzym. Archiwum Postulacji: List ks. A. Cadera do ks. prałata A. Sawickiego, 17.10.1966).

⁶⁴ [Cz. S k o w r o n] A. S a c h e t n i k, *Prośba świętej Jadwigi Królowej o pierwszy odpust jubileuszowy w Polsce*. [w:] *Dzieło Jadwigi i Jagielly*, Warszawa 1989, s. 253–265.

⁶⁵ *Positio super virtutibus B. Hedvigis Reginae Poloniae (1374–1399)*, Romae 1995, s. 491–511.

⁶⁶ M. K o w a l c z y k, *Krakowskie mowy uniwersyteckie z pierwszej połowy XV wieku*, Wrocław 1970, s. 119.

Odnalezione dokumenty dawały nadzieję na pomyślne przeprowadzenie procesu *per viam cultus*. Skierowanie procesu na tę drogę postanowiono już w czerwcu 1967 r. w rozmowie ks. kard. Karola Wojtyły z relatorem generalnym, o. Melchiorem Pobladorą oraz ks. Fabianem Verają.

Posługa duszpasterska w powierzonych mu archidiecezji krakowskiej, jak stwierdził jej Pasterz, nałożyła na niego obowiązek czuwania także nad kultem świętych. To skłoniło go do zajęcia się sprawą legalności kultu publicznego, oddawanego służebnicy Bożej królowej Jadwidze, zwanej błogosławioną lub świętą. Problem ten stawał się coraz bardziej aktualny w toku gromadzenia dokumentacji drogą poszukiwań historycznych oraz dzięki ankiecie przeprowadzonej przez Wydział Duszpasterski Kurii Metropolitalnej w Krakowie we wszystkich diecezjach Polski w sprawie kultu oddawanego Królowej. Stwierdzono wówczas, że królowa Jadwiga była i jest nadal czczona publicznie. Przejawami tego kultu są m.in. wyobrażenia przedstawiające Królowę w aureoli, umieszczanie tych wyobrażeń w kościołach, a nawet w nastawach ołtarzowych. W tej sytuacji, potwierdzającej kult publiczny królowej Jadwigi, konieczne było przeprowadzenie badania, o ile kult ten zgodny jest z normami prawa, i wydanie możliwie w krótkim czasie decyzji w tej kwestii. Ks. kard. Karol Wojtyła, świadomy odpowiedzialności w tej materii, przed podjęciem decyzji polecił rzeczoznawcom – historykom i biegłym w prawie Kościoła – przeprowadzenie badań nad kultem bł. Jadwigi królowej w ciągu wieków oraz nad zadaniami ordynariusza w odniesieniu do tego kultu⁶⁷

DRUGI PROCES

Proces *super confirmatione cultus ab immemorabili tempore praestiti* został przeprowadzony w latach 1972–1974 staraniem kardynała Karola Wojtyły. Zdecydowano o nim ostatecznie po otrzymaniu odpowiedzi (17 IV 1972) prefekta Kongregacji, ks. kard. Pawła Bertoli na skierowane przez Arcypasterza krakowskiego pytanie (10 III 1972) w kwestii dalszego postępowania w procesie. W piśmie tym poradzono Ordynariuszowi krakowskiemu, by *iure proprio* dokonał badań odnośnie do istnienia i prawomocności kultu Jadwigi przed 1534 r. w rozumieniu dekretów Urbana VIII. W istocie nie chodziło o potwierdzenie kultu, a tylko o udowodnienie jego istnienia i prawomocności w rozumieniu tychże dekretów. Po udowodnieniu kultu „od niepamiętnych czasów” Ordynariusz będzie mógł prosić o jego zatwierdzenie papieskie⁶⁸. Dlatego też wskazane było przeprowadzenie procesu

⁶⁷ Stefan Ryłko, *Czy Królową Jadwigę można tytułować „błogosławioną”*, Kraków 25.03.1972, msp. s. 14 (Archiwum Postulacji).

⁶⁸ *Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum. Officium Historicum*, Prot. N. 1680.

tą właśnie drogą. W ustanowionym Trybunale *iudex delegatus* był ks. Józef Szczotkowski, sędziami: ks. dr Stanisław Dąbrowski i o. dr Alfons Tomaszewski OCD, promotorem wiary o. lic. Izydor Borkiewicz OFM, notariuszami księży: lic. Czesław Świniarski i Michał Jagosz, kursorem Karol Michalski. Tzw. artykuły do tego procesu, jak do poprzedniego, przygotował o. Wojciech Zmarz OFM.

W czasie sesji procesowych, które rozpoczęto 2 listopada 1972 r., zeznawało jedenastu świadków zwyczajnych kultu i pięciu *ex officio*: ks. prałat Mateusz Zdebski, były podkustoszy katedry, oraz historycy: bp Wincenty Urban, ks. Bolesław Przybyszewski i Stanisław Kuraś. Materiał został zebrany przez Komisję Historyczną, specjalnie powołaną w tym celu przez kard. Karola Wojtyłę 20 października 1972 r. Weszli do niej dwaj ostatni z wyżej wymienionych historyków (ks. B. Przybyszewski i S. Kuraś) oraz zaangażowany w sprawę od dziesięciu lat ksiądz dr Czesław Skowron⁶⁹.

W pierwszej części relacji końcowej Komisja opisała cały przebieg zbierania dokumentacji historycznej do sprawy beatyfikacji Królowej, począwszy od materiałów zgromadzonych przez Komisję wyznaczoną przez abpa Wojciecha Jastrzębca w roku 1426, następnie materiały, na których opierał się około 1464 roku Jan Długosz, dokumenty w edycjach z drugiej połowy XIX w., ich weryfikację i transkrypcję na użytek procesu krakowskiego z lat 1949–1950, dokonaną przez dr Annę Strzelecką, aż do niezwykle szczegółowych poszukiwań członka Komisji, profesora Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, Stanisława Kurasia, który – podpisując sprawozdanie – oświadczył, że można kwestię poszukiwania źródeł uznać za zamkniętą. „Nie znalazł też żadnego dokumentu, w którym uwłaczano by dobremu imieniu królowej Jadwigi” Stwierdził tak po dwudziestu latach poszukiwań i odnalezieniu około trzech tysięcy nie znanych dotąd dokumentów średniowiecznych⁷⁰ Druga część relacji Komisji zawierała szczegółowe opisanie i analizę zebranych przez nią dowodów przekonania o świętości i kulcie Królowej z cennym uzupełnieniem, jakie stanowi tablica tytułów hagiograficznych (118 pozycji) nadawanych Jadwidze w ciągu wieków (od 1416 do 1970), opracowana przez ks. Skowrona⁷¹. Udowadnia ona ciągłość oddawanego jej kultu. W oparciu o tę dokumen-

⁶⁹ *Positio...*, s. 574–577

⁷⁰ *Positio...*, s. 576.

⁷¹ *Positio...*, s. 704–715; nadto opracował on *Effigies b. Hedvigis quae in ecclesiis Poloniae inveniuntur cum signis de cultu publico testantes. Positio...*, s. 741–748. W roku 1972 ks. dr Skowron odbył naukową kwerendę w Paryżu, Brukseli, Wiedniu, Rijece i Krakowie. W Rijece zatroszczył się o wykonanie odlewu płaskorzeźby z rękawca św. Symeona, na której przedstawiono klęczącą Jadwigę oraz jej dwie siostry i matkę (zob. Rzym, Archiwum Postulacji: teka pośmiertna ks. dra Alojzego Cadera).

tację, w konkluzji drugiego procesu krakowskiego ks. kard. Wojtyła złożył 22 lutego 1974 r. oficjalne oświadczenie, w którym orzekł o istnieniu od niepamiętnych czasów kultu Królowej zarówno w archidiecezji krakowskiej, jak i w całej Polsce oraz poza jej granicami. Sentencję tę publicznie powtórzył kard. Wojtyła wobec Prymasa Polski i Episkopatu w katedrze wawelskiej w dniu 11 maja 1974 r.

Akta drugiego procesu, po uzyskaniu zgody Kongregacji 30 marca 1973 r.⁷², zostały na prośbę ks. Kardynała przetłumaczone w Krakowie na język łaciński przez ks. prałata Kazimierza Figlewicza. Wicepostulator o. Wojciech Zmarz dołączył do akt trzy teki dokumentacji ikonograficznych (216 zdjęć z opisami), zebranej z terenu całej Polski po kwerendzie, przeprowadzonej z ramienia Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej w Krakowie przez ks. prałata Czesława Obtulowicza⁷³. Dołączono również teksty odmawianych modlitw oraz zestawienia próśb i podziękowań za łaski otrzymane przez pośrednictwo bł. Jadwigi Królowej w latach 1949–1973. Próśb – 9572, podziękowań 754, 203 vot⁷⁴. Akta tego procesu przesłano do Rzymu dopiero w 1984 r.

Tymczasem, 16 października 1978 r. miał miejsce wybór kardynała Wojtyły na papieża, a więc w dzień koronacji Jadwigi na króla Polski, a potem pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do kraju z okazji 900. rocznicy śmierci św. Stanisława biskupa i męczennika. 19 maja 1979 r., wraz z prośbą ks. kard. Franciszka Macharskiego o ustanowienie wspomnienia bł. Jadwigi Królowej w archidiecezji krakowskiej oraz o zatwierdzenie dołączonych formularzy liturgicznych mszy św. i brewiarza przekazano do Kongregacji ds. Kanonizacyjnych opracowaną w latach 1963–1974, głównie przez ks. dra Czesława Skowrona. 350 stronicową dokumentację, dotyczącą ciągłości kultu: *Documenta famam sanctitatis et cultum publicum beatae Hedvigis Reginae Poloniae illustrantia* (1399–1970). W oparciu o tę dokumentację i po dyskusji nad złożonym dossier Kongregacja ds. Kanonizacyjnych na posiedzeniu 25 maja 1979 r. określiła sprawę Jadwigi jako *casus exceptus* na mocy obowiązującej konstytucji *Coelestis Jerusalem* papieża Urbana VIII. Na tej podstawie Kongregacja ds. Sakramentów i Kultu Bożego (29.05. i 31.05.1979 r.) zatwierdziła łacińskie i polskie teksty liturgiczne na cześć Jadwigi dla krakowskiej archidiecezji i ustanowiła wspomnienie liturgiczne w dzień jej śmierci (17.07.), które na prośbę Episkopatu Polski rozciągnięto na całą Polskę (26.10.1979), nadto dla świątyń zakonów franciszkańskich (29.10.1979).

⁷² Prot. N. 650–10/973.

⁷³ *Documenta iconographica annexa sessionis. XXIII. Index effigierum S. D. Hedvigis reginae Poloniae. Positio...*, s. 719–739.

⁷⁴ *Positio...*, s. 748–751.

BEATYFIKACJA

W dniu 8 czerwca 1979 r., w czasie pierwszej pielgrzymki do Ojczyzny, po raz pierwszy Jan Paweł II odprawił mszę świętą ku czci błogosławionej Jadwigi Królowej w katedrze na Wawelu. Od tego czasu do dziś wybudowano w Polsce 38 świątyń pod jej wezwaniem⁷⁵. W Kanadzie poświęcono jej utworzony w 1981 r. nowy Ośrodek Duszpasterski w Peterborough, na północny wschód od Toronto⁷⁶.

Dnia 17 stycznia 1980 r. ks. kard. Franciszek Macharski mianował postulatorem o. prof. Feliksa Bednarskiego, dominikanina, profesora Angelicum. Po zakończeniu drugiego procesu w Krakowie i przesłaniu akt do Rzymu 28 czerwca 1984 r., następnie po ich otwarciu i sporządzeniu kopii publicznej został 26 października tr. o. dr Michał Machejek OCD relatorem sprawy. Wcześniej, jako sekretarz Postulatorskiego Ośrodka Studiów, uczestniczył w pracach postulatora tej sprawy. [O. Tadeusz Paweł, w zak. Michał Machejek OCD urodził się 29.06.1918 r. w Podleśnej Woli, pow. Miechów, zmarł w Krakowie 3.02.1998 r.]

Dnia 16 maja 1985 r. ks. kard. Franciszek Macharski poprosił Kongregację ds. Kanonizacyjnych o odpowiedni dokument, potwierdzający beatyfikację królowej Jadwigi, po zaistniałych różnicach w interpretacji waloru prawnego odprawionej w Krakowie papieskiej mszy św. ku czci błogosławionej Jadwigi.

Dnia 8 sierpnia następnego roku, po wielu konsultacjach pracowników Kongregacji przyjęto i promulgowano *Declaratio de Beata Hedvige Poloniae Regina*⁷⁷, której tekst został przygotowany przez relatorów, o. M. Machejka i o. Valentino Macca, karmelitów, odnośnie do norm dalszego postępowania kanonizacyjnego. Przypomniała ona aktorom sprawy konieczność opracowania *Positio causae* w celu udowodnienia heroicznego cnót oraz przedłożenia do kanonicznego badania cudu, zgodnie z obowiązującym regulaminem⁷⁸.

Dnia 20 stycznia 1987 r. ks. kard. Franciszek Macharski prosił Kongregację ds. Kanonizacyjnych o pozwolenie na rekognicję, konserwację i translację relikwii błogosławionej królowej Jadwigi, co nastąpiło w dniach od 12–15 maja 1987, po dekrete Kongregacji z 5

⁷⁵ *Positio...*, s. 772–774.

⁷⁶ „Miesięcznik Religijno-Społeczny w Kanadzie” – Biuletyn Polskiej Misji Katolickiej pod patronatem bł. Jadwigi Królowej Polski w Peterborough, Ont., IX 1982, X 1985, XI 1985, s. 200–201.

⁷⁷ AAS, vol. 78:1986, nr 11 s. 1200–1202.

⁷⁸ Konstytucja apostolska Jana Pawła II *Divinus perfectionis Magister*, 25.01.1983 (AAS 75:1983 I, s. 349–3550 oraz *Regolamento della Sacra Congregazione per le Case dei Santi*, 1983).

lutego i wydanej instrukcji 10 lutego, dotyczącej wymienionych aktów⁷⁹

Z okazji trzeciej pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny w 1987 r. dokonano ekshumacji i rekognicji relikwii oraz uroczystego podniesienia ich do ołtarza Chrystusa Ukrzyżowanego w katedrze wawelskiej. Dokonał tego aktu papież Jan Paweł II w dniu 10 czerwca w czasie mszy świętej tam celebrowanej⁸⁰.

Z okazji zbliżającego się 600-lecia założenia Wydziału Teologicznego w Krakowie ówczesny rektor Papieskiej Akademii Teologicznej (1988–1992) ks. prof. Waław Świerzawski zainicjował odprawianą 17 dnia każdego miesiąca nowennę lat z nabożeństwami przy relikwiach bł. Jadwigi Królowej, w których uczestniczą afiliowane do Akademii seminaria diecezjalne i zakonne.

Po zapoznaniu się ze stanem prac procesowych, zwłaszcza redakcji *Positio causae*, przez kolejnego rektora PAT-u ks. prof. Adama Kubisia w czasie jesiennej wizyty 1992 r. w Rzymie i po sporządzonym przez niego raporcie ks. kard. Franciszek Macharski mianował 20 stycznia 1993 r. postulatorem ks. Michała Jagosza. Rejestracji w Kongregacji ds. Kanonizacyjnych dokonano 26 stycznia tegoż roku. Nowy postulator, 21 grudnia 1993 r., poprosił o wydanie dekretu ważności obu procesów, przeprowadzonych w archidiecezji krakowskiej, na których brak zwrócił uwagę relator generalny o. Ambroży Eser. Po ich studium dekret został wydany 18 lutego następnego roku.

Dnia 17 listopada 1994 r. został mianowany przez rzymskiego postulatora wicepostulatorem ks. prałat Jan Dziasek. Przystąpił on do uzupełniania dokumentacji dotyczącej cudownych uzdrowień za przyczyną bł. Jadwigi Królowej. Dotyczyły one matki generała Józefa Hallera i Anny Rostafińskiej-Romiszkowskiej oraz dwudziestu innych przypadków z lat 1907–1992, uwzględnionych przez postulatora w 31. rozdziale *Positio causae*⁸¹.

POSITIO CAUSAE

Według pierwszego planu relatora, o. Michała Machejka, z dnia 2 sierpnia 1985 r., *Positio causae* miała obejmować wraz z dokumentami szesnaście rozdziałów. 26 stycznia 1993 r. zdecydowano rozszerzyć *Positio*, tj. ukazać życie bł. Jadwigi Królowej i jej działalność w dwudziestu dwu rozdziałach, a nie jak wcześniej planowano

⁷⁹ „Protokółował ks. podkustoszy Jacek Urban. Relatio de canonica recognitione atque translatione reliquiarum B. Hedvigis peractis in basilica cathedrali Crac. diebus 12–15 Maii 1987” (*Positio...* s. 782–796).

⁸⁰ *Positio...*, s. 796–799.

⁸¹ *Positio...*, s. 801–837

w szesnastu. Następnie powiększono ją jeszcze o dwa kolejne rozdziały⁸². 10 marca 1993 relator zaakceptował drugą część *Positio causae* ułożoną chronologicznie dla okresów: przedurbaniańskiego, tj. przed 1534 r.; urbaniańskiego 1534–1634 oraz pourbaniańskiego, tj. po 1634 do czasów współczesnych. Zarówno układ materiału pierwszej części, jak i plan drugiej został zaaprobowany również przez relatora generalnego Kongregacji, o. Ambrożego Esera OP.

Dnia 21 grudnia 1994 r. o. Michał Machejek, ukończył *Informatio causae Relatoris de causa Canonizationis ac de serie documentorum ad eam pertinentium* (w druku s. XLIII), zaakceptowaną również przez relatora generalnego. Potem relator przystąpił do opracowania *Summarium de vita, virtutibus fama sanctitatis et cultu beatae Hedvigis Reginae Poloniae ex documentis in positione editis ex officio concinnatum* (w druku s. XLV do CCLVI)⁸³. Ukończył je 17 lipca 1995 r.

Zgodnie z życzeniem ks. kard. Franciszka Macharskiego, druk *Positio* podjęło Wydawnictwo Archidiecezji Krakowskiej przy współpracy Drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego. Warunki techniczne ustalone zostały przez księdza infułata Stanisława Małysiaka i dr Stanisławę Postawę, która pośredniczyła w pracach drukarni z Postulacją w Rzymie, gdzie przygotowano fotokompozycje oraz wydruk kalek. Druk pierwszej części *Positio causae* ukończono w lipcu 1995 r. (560 ss.). Całość *Positio* wynosi 1256 ss.

Dzieło to, redagowane przez dziesięć lat, jest owocem pracy wielu wyspecjalizowanych osób, co zauważyli w swych wotach konsultorzy-historycy. Zostało zredagowane staraniem Postulacji w Rzymie przez siostry Magdalenę Kujawską i Teresę Dykier ze Zgromadzenia Urszulanek Serca Jezusa Konającego które konsultowały się m.in. z prof. Jerzym Wyrozumskim i dr Grażyną Rutkowską, oraz przez Stanisławę Postawę, która uczestniczyła w pracach redakcyjnych od 1994 r., opracowując zwłaszcza indeksy. Fotokompozycję wykonali pp. Halina i Antoni Zakrzewscy. Rewizji tłumaczenia na język włoski zwłaszcza pierwszej części *Positio* dokonała prof. Maria Teresa Gentile z Uniwersytetu Rzymskiego. Dzieło to uwzględnia m.in. rozprawy: prof. J. Wyrozumskiego, *Życie i dzieło Królowej Jadwigi (1990)*⁸⁴, prof. M. Biskupa, *Jadwiga a Zakon Krzyżacki (1990)*; dra R. Zawadzkiego, *Fundacje i darowizny kościelne królowej Jadwigi (1990)*⁸⁵, dr H. Kręt,

⁸² Roz. XVIII: *La Regina Edvige e L'Ordine Teutonico*; R. XIX: *La Regina Edige e La Sede Apostolica*. We wcześniejszej wersji miały stanowić tylko podrozdziały.

⁸³ Redakcją zajęły się s. Magdalena Kujawska i s. Teresa Dykier z Postulatorem (*Positio...*, s. CCXXXVI).

⁸⁴ Rozprawa [w:] J. Wyrozumski, *Królowa Jadwiga między epoką piastowską i jagiellońską*. Kraków 1997, s. 67–121.

⁸⁵ R. Zawadzki, *Fundacje i darowizny kościelne królowej Jadwigi*, „*Analecta Cracoviensia*” 27:1995, s. 679–700; Ks. J. Wolny, R. M. Zawadzki, *Królowa Jadwiga w tradycji kaznodziejskiej XV w.* „*Analecta Cracoviensia*” 7:1975 s. 15–90.

Dwór królewski Jadwigi i Jagielły (1987)⁸⁶, dr G. Rutkowskiej: *Itinerarium Królowej Jadwigi (1384–1399)*⁸⁷, *Związki królowej Jadwigi z Wielkopolską* (1987)⁸⁸ i *Niezachowane dokumenty królowej Jadwigi* (1992)⁸⁹, *Spis urzędników dworu królowej Jadwigi (1384–1399)*⁹⁰ o. dra Z. Mazura OP, *Henryk z Brzegu, List dedykacyjny do Królowej Bł. Jadwigi*⁹¹, ponadto prace księdza dra Czesława Skowrona: *Napis na roztruchanie drezdeńskim*⁹², *Ołtarz z krucyfiksem Królowej Jadwigi w katedrze wawelskiej*⁹³, *Prośba świętej Jadwigi Królowej o pierwszy odpust jubileuszowy w Polsce*⁹⁴, a nade wszystko opracowaną przez niego we współpracy z członkami Komisji Historycznej w latach 1972–1974 dokumentację dotyczącą ciągłości kultu Jadwigi⁹⁵

Jeśli idzie o rzekome spotkanie Jadwigi z Wilhelmem w sierpniu 1385 roku, w *Positio* zostały uwzględnione najbardziej przekonujące dowody, przedstawione przez profesora Akademii Teologicznej w Krakowie, ks. Bolesława Przybyszewskiego. Według jego ustaleń, do spotkania takiego w ogóle nie doszło. Koronny argument przeciwny, jakim jest przekaz w krakowskim *Liber proscriptionum* o tym, że w wigilię świętego Bartłomieja apostoła, 23 sierpnia 1385 roku *post nuptiarum dominae reginae consummationem* Jadwiga kazała uwolnić więźniów, interpretuje ks. Przybyszewski nie – jak dotychczas – jako konsumpcję małżeństwa z Wilhelmem, lecz jako jej reakcję na wieść o zawarciu umowy o małżeństwo z Jagiellą. Fakt ten bowiem miał miejsce bezpośrednio po powrocie z Krewa do Krakowa posłów polskich, którzy tę umowę 14 sierpnia 1385 roku sfinalizowali⁹⁶.

Argumentację tę popartą od strony filologicznej przez prof. Marianna Plezię⁹⁷ oraz przez prof. Witolda Maisela⁹⁸ przyjęło także wielu wybitnych historyków, m.in. profesorowie S. Kuczyński⁹⁹ i W. M. Bar-

⁸⁶ H. K r ę t, *Dwór królewski Jadwigi i Jagielły*, Kraków 1987, ss. 220.

⁸⁷ W: *Dzieło Jadwigi i Jagielły. W sześćsetlecie chrztu Litwy i jej związków z Polską*. Antologia historyczno-literacka. Warszawa, 1989, s. 204–225.

⁸⁸ *Studia i materiały do dziejów Wielkopolski i Pomorza*, vol. XVII, nr 2, s. 129–146.

⁸⁹ W: „Roczniki Historyczne”, 58, 1992, s. 79–86.

⁹⁰ Poznań 1989, mps (Archiwum Postulacji w Rzymie).

⁹¹ W: *Dzieło Jadwigi i Jagielły*, s. 266–272.

⁹² „Analecta Cracoviensia” 19:1987, s. 157–179.

⁹³ „Analecta Cracoviensia” 20:1988, s. 33–364.

⁹⁴ W: *Dzieło Jadwigi i Jagielły...*, s. 253–265.

⁹⁵ *Positio...*, s. 587–703.

⁹⁶ B. P r z y b y s z e w s k i, *Jadwiga i Wilhelm*, „Analecta Cracoviensia” 7:1975, s. 122. W aktach Postulacji jest również francuski przekład tej rozprawy, wykonany dla potrzeb Postulacji przez Teresę Wilkanowicz.

⁹⁷ *Positio...*, s. 131.

⁹⁸ *Positio...*, s. XX.

⁹⁹ *List S. M. Kuczyńskiego do ks. B. Przybyszewskiego z 10.03.1987*, [w:] B. P r z y b y s z e w s k i, *Błogosławiona Jadwiga Królowa. Zdobna w cnoty*, Kraków 1996, s. 7

tel, którzy wcześniej uznawali argumentację przeciwną, popartą późnym świadectwem Jana Długosza, jakoby spotkanie z Wilhelmem miało rzekomo mieć miejsce w klasztorze krakowskich franciszkanów¹⁰⁰

Jest przy tym znamienne, że poza już tutaj wspomnianymi, pozostałe świadectwa o rzekomej *consummatio matrimonii* Jadwigi z Wilhelmem przed ukończeniem przez nią dwunastego roku życia pochodzą ze środowisk wrogich jej małżeństwu z Jagiełłą i unii polsko-litewskiej, mianowicie od zwolenników Habsburgów, którzy liczyli na objęcie tronu polskiego, i od Krzyżaków, którym unia i nawrócenie Litwy wytrącały argument do dokonywania podbojów na terenach Wielkiego Księstwa Litewskiego w imię jego chrystianizacji. Informacja zawarta w tzw. Dopełnieniu szamotulskim o spełnieniu małżeństwa przez Jadwigę i Wilhelma nie jest ani współczesna, ani nie pochodzi z tradycji krakowskiej¹⁰¹. Na uwagę zasługuje przy tym fakt, że przekazy historyczne im późniejsze, tym bardziej szczegółowo opisują okoliczności rzekomego spotkania Królowej z Wilhelmem. Poza kwestią dopełnienia małżeństwa Jadwigi z Wilhelmem, pozostaje również problem ważności prawnokościelnej ich zaślubin *de futuro*. Według opinii historyków prawa kanonicznego i cywilnego (W. Bartel)¹⁰² umowa i ceremonia z Hainburga „nie były nieodwołalne”, a niezujący już wybitny znawca epoki, profesor Władysław Abraham, twierdził nawet, że były nieważne.

Autorzy zwracają przy tym uwagę na adnotację we współczesnym tym wydarzeniu *Calendarium Cracoviense*, w którym odnotowano, że Jadwiga zawarte sponsalia odwołała: *tunc* (tj. w roku 1386) *existens in annis maturitatis, publice in ecclesia praedicta ipsa sponsalia, si qua fuerint irritavit et revocavit*¹⁰³. Na tej podstawie mogli biskupi polscy, na czele z arcybiskupem gnieźnieńskim Bodzantą, dokonać formalnych zaślubin *de praesenti* Jadwigi z Jagiełłą w Krakowie 18 lutego 1386 roku (a więc w dniu ukończenia przez nią dwunastego roku życia). Warto również podkreślić, że z dokumentów mówiących o tym faktycznym, kanonicznym małżeństwie nie wynika, by zarówno biskupi, jak i Stolica Apostolska w osobach papieży Urbana VI i Bonifacego IX, mieli co do jego ważności choćby najmniejsze wątpliwości¹⁰⁴.

¹⁰⁰ Jan D ł u g o s z, *Annales seu cronicae incliti Regni Poloniae*, lib. X, Warszawa 1985, s. 149–150, 152.

¹⁰¹ K. O z ó g, *Dopełnienie szamotulskie – studium źródłoznawcze*. „Studia Historyczne” 35:1992, nr 2, s. 143–153.

¹⁰² W. M. B a r t e l, *Opinia w sprawie bł. królowej Jadwigi*, Kraków 1990, msp. s. 1–4 (Archiwum Postulacji).

¹⁰³ *Monumenta Poloniae historica*, t. 2, Lwów 1872, s. 913.

¹⁰⁴ *Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława*, t. 2, Kraków 1883, s. 235–236.

Dnia 24 lipca 1386 roku, a więc pięć miesięcy po ślubie, zostało ono oficjalnie uznane za ważne przez legata papieskiego Maffiolo z Lampugnano, biskupa plockiego, nominata krakowskiego (pochowanego w grotach watykańskich), który w liście skierowanym do arcybiskupa Kolonii i innych elektorów Cesarstwa Rzymskiego, po stwierdzeniu faktu chrztu Jagiełły i uznaniu legalności jego wyboru na władcę Polski, stwierdził, że między nim a Jadwigą małżeństwo zostało dopełnione: „disponente Domino, extat matrimonium laudabiliter consummatum”. Wprawdzie kilka miesięcy później, w lutym 1387 roku posłowie austriaccy w Rzymie uzyskali decyzję otwarcia procesu papieskiego w sprawie tej ważności, ale zakończył się on w roku 1388 całkowitym i definitywnym uznaniem praw Jagiełły do ręki Jadwigi, przede wszystkim dlatego, że nie stawiał się na nim najważniejszy świadek, książę Wilhelm. Profesor Abraham zwrócił uwagę, że ta jego nieobecność była najmocniejszym dowodem na to, iż do konsumacji małżeństwa dziecięcego między nim i Jadwigą nie doszło, „bo obawiał się stanowczego zaprzeczenia jakichkolwiek zobowiązań lub wzajemnych stosunków. Co się też stało”¹⁰⁵.

W drugiej części *Positio* procesowo-kultowej, do rozdziału XXIX, omawiającego rozwój kultu Królowej po jego zatwierdzeniu w 1979 na prośbę Postulacji księży prałaci Janusz Bielański i Jan Dziasek sporządzili wykaz prośb i podziękowań z lat 1981 do 1992 z katedry wawelskiej (18255 prośb, 12953 podziękowań) i z kościoła na Krowodrzy (2353 prośb, 227 podziękowań)¹⁰⁶.

W rozdziale XXXIII: *Lettere postulatorie* zamieszczono listy Episkopatu Polski (6.10.1963), Austrii (3.02.1964), Francji (7.12.1965), prof. Oskara Haleckiego (30.05.1953)¹⁰⁷, Wydziału Teologicznego UJ (31.03. 1950), listy rektora, ks. prof. dr. hab. Adama Kubisia wraz z Senatem Papieskiej Akademii Teologii w Krakowie (23.11.1994) oraz rektora UJ prof. dr. hab. Aleksandra Koja z prośbami o kanonizację Fundatorki Wydziału Teologicznego i Odnowicielki Uniwersytetu, jak również uchwałę Senatu UJ (29.12.1994) w tej sprawie.

W każdym rozdziale obydwu części *Positio* po partii opisującej omawiane zagadnienia są publikowane in extenso w językach oryginalnych dokumenty dotyczące Jadwigi, będące podstawą opracowania.

Wyboru materiału ikonograficznego (53 zdjęcia – miejscowości, pamiątek związanych z Królową i jej kultem) dokonał postulator dr

---

¹⁰⁵ *Opinia w sprawie ważności ślubu Jadwigi i Jagiełły*, napisał Władysław Abraham, (Archiwum Postulacji. rkps s. 6).

¹⁰⁶ *Positio...*, s. 776.

¹⁰⁷ List postulacyjny do Ojca Świętego Piusa XII napisał prof. Halecki pod wpływem mons. Giovanniego Battisty Montiniego, późniejszego Pawła VI (Archiwum Kongregacji do Spraw Kanonizacyjnych).

Stanisława Postawa w oparciu o materiały Archiwum Bł. Jadwigi Królowej, wydzielone w Kurii Metropolitalnej krakowskiej w 1986 r. przy konsultacji prof. Barbary Miodońskiej i prof. Michała Rożka, który uprzednio zestawił listę pamiątek i miejscowości związanych z kultem Jadwigi. Opracowania technicznego tego materiału podjęli się mgr Jadwiga Polit i Mariusz Szelerewicz.

Bibliografię selektywną bł. Jadwigi Królowej z XIX i XX wieku, opracowaną na podstawie materiałów kierującej Archiwum Bł. Jadwigi Królowej dr Małgorzaty Matusek sprawdziła z autopsji mgr Izabela Kleszczowa. Opracowane do 12.11.1995 r. indeksy osobowy i nazw geograficznych konsultowane były w Archiwum Państwowym na Wawelu, w Polskiej Akademii Umiejętności i Bibliotece Jagiellońskiej (dr Maria Kowalczyk).

Dnia 19 lutego 1996 r. miało miejsce złożenie przez relatora i postulatora *Positio causae* w Kongregacji. Dzień wcześniej księży infułaci: Stanisław Małysiak i Bronisław Fidelus oraz księży prałaci: Jan Dziasek i Janusz Bielański złożyli ją Ojcu Świętemu. Na wniosek ks. kard. Andrzeja Deskura omówienie i ocenę formalną i merytoryczną *Positio* przesłał 20.06.1996 o. prof. Henryk D. Wojtyska CP¹⁰⁸.

Dnia 28 maja 1996 r. w Kongregacji ds. Kanonizacyjnych odbyła się dyskusja sześciu konsultorów-historyków nad *Positio causae*. Wszyscy jednomyślnie pozytywnie ocenili poprawność metodologiczną dzieła i możliwość dalszych dyskusji teologów dla udowodnienia heroicznego cnót bł. Jadwigi. Wota historyków zostały wydrukowane 11 czerwca 1996 r.¹⁰⁹

Dyskusja dziewięciu teologów odbyła się 28 czerwca 1996 r. Jednomyślnie opowiedzieli się oni za heroicnością cnót Królowej. Po wydrukowaniu wotów teologów¹¹⁰ rozesłano je wraz z wotami historyków oraz *Positio causae* dwunastu członkom Kongresu Kongregacji spraw Kanonizacyjnych, tj. kardynałom, arcybiskupom i biskupom, którzy 1 października, po zaprezentowaniu sprawy przez ks. kard. Andrzeja Deskura, mianowanego 5 lipca ponensem, orzekli heroicność jej cnót.

Dnia 17 grudnia 1996 wobec Ojca Świętego Jana Pawła II odczytany został aprobowany przez niego dekret o heroicności cnót bł. Jadwigi, którego tekst niezależnie od wydania go w formie druku ulotnego, opublikowany został w „Acta Apostolicae Sedis” (89:1997 nr 6, s. 423–426). Jak już wspomniano, do kanonizacji – oprócz udowodnienia heroicznego cnót – należało przedłożyć kanonicznemu badaniu jeden przypadek cudownego uzdrowienia.

¹⁰⁸ Archiwum Postulacji, msp ss. 16.

¹⁰⁹ *Relatio et Vota sulla Seduta dei Consultori Storici tenuta il 28 maggio 1996*. Romae 1996, ss. 65.

¹¹⁰ *Relatio et Vota Congressus Peculiaris super virtutibus die 28 junii an. 1996 habiti*, Romae 1996, ss. 79.

POSITIO SUPER MIRACULO

Po otrzymaniu ekspertyz sekretarza Konsulty Medycznej Kongregacji ds. Kanonizacyjnych dra Ennio Ensoli w sprawie domniemanych cudownych uzdrowień pań Hallerowej i Romiszowskiej oraz po ekspertyzie pani dr Adeli Szumańskiej w sprawie uzdrowienia pani Romiszowskiej ks. kard. Franciszek Macharski zapytał Kongregację w lutym 1995 r.o możliwość przedłożenia do procesu kanonizacyjnego uzdrowienia Anny Romiszowskiej, jakie miało miejsce przed ogłoszeniem *Declaratio*.

Anna Romiszowska urodziła się 10 marca 1924 r. w Warszawie. Gdy miała 2 lata, po przebyciu szkarlatyny po raz pierwszy zauważono u niej stan zapalny prawego ucha środkowego. W grudniu 1949 r., w wieku 26 lat, ponownie, tym razem po anginie, cierpiała na ostre zapalenie prawego ucha środkowego. Leczone ją penicyliną. Niestety, terapia ta nie przyniosła spodziewanych rezultatów, gdyż pojawiły się silne bóle za uchem i gorączka. Pacjentka poddana została działaniu promieni ultrafioletowych, a później przez dwa tygodnie leczono ją w klinice laryngologicznej Uniwersytetu Warszawskiego. Podczas pobytu w szpitalu zauważono ropny wyciek z ucha. Badania radiologiczne wykazały zapalenie kości wyrostka sutkowego. Z uwagi na ryzyko operacji i anestezji, pani Romiszowska leczona była penicyliną, ale stan jej pogorszył się, gdyż pojawiły się zawroty głowy i wymioty.

Z kolei pacjentka została poddana dalszym badaniom ambulatoryjnym, które potwierdziły ropne zapalenie ucha z bólami ucha i przedsionka oraz zawroty głowy i wymioty. W obawie przed komplikacjami wewnątrzczaszkowymi, uznano za konieczność przeprowadzenie operacji chirurgicznej (trepanacja czaszki). Dnia 16 sierpnia 1950 roku A. Romiszowska została przyjęta do kliniki laryngologicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie następnego dnia miała zostać poddana operacji. Dnia 17 sierpnia bóle zmniejszyły się i zanotowano znaczną poprawę. Dlatego też ponownie poddano ją badaniom radiologicznym i diagnostycznym, dotyczącym funkcjonowania aparatu słuchowego. Wyniki tych badań wykazały tak dobry stan pacjentki, że wykluczał on konieczność przeprowadzenia operacji. Pacjentka – jako już zdrowa – została wypisana ze szpitala 18 sierpnia. Po pewnym czasie ponownie poddano ją kontroli lekarskiej i stwierdzono małą perforację, ziarnującą tkankę oraz poprawę wyników badań czynnościowych.

Uzdrowienie nastąpiło w ciągu kilku godzin dnia 17 sierpnia 1950 r., czwartego dnia nowenny do królowej Jadwigi, do której modliła się chora i jej rodzina, w której od trzech pokoleń żywy był kult Królowej. Ponadto w tym samym okresie chora przykładła do bolącej części głowy kawałek materiału, na którym leżały kości św. Jadwigi

w czasie ekshumacji, rozpoznania i translacji relikwii do nowego sarkofagu w katedrze w Krakowie (14 lipca 1949 r.). Relikwię tę (II stopnia) otrzymał ojciec chorej od księdza Rudolfa Van Roya.

Na prośbę wicepostulatora z 18 maja 1995 r., ks. kard. Franciszek Macharski ustanowił 1 czerwca tego roku trybunał w składzie: ks. dr Stefan Ryłko – delegat biskupa, ks. dr Józef Rapacz – promotor sprawiedliwości, księża Andrzej Scaber i Jan Urbański – notariusze. Dnia 20 czerwca trybunał rozpoczął pracę. Przesłuchano jedenastu świadków, w tym dwóch *ex officio*: ks. prof. Bolesława Przybyszewskiego, em. profesora Papieskiej Akademii Teologii w Krakowie, byłego kanclerza Kurii Metropolitalnej, oraz o. prof. Romana Joachima Bara, franciszkanina, byłego wiceministra generalnego Zakonu¹¹¹. Przesłuchano również czterech biegłych lekarzy laryngologów: prof. dra Eugeniusza Olszewskiego, dra Władysława Przeklasę, dr Adelę Szumańską i dra Adama Miodońskiego¹¹². Trybunał zakończył swe prace 4 listopada 1995 r. 16 listopada tegoż roku złożono akta procesu o cudzie w Kongregacji; 20 listopada uzyskano dekret pozwalający na otwarcie akt procesu, które nastąpiło 10 dni później; 9 stycznia 1996 r. postulator otrzymał kopię publiczną akt procesu archidiecezjalnego do opracowania *Positio super miraculo*. Dnia 29 marca 1996 r. Kongregacja wydała dekret dotyczący ważności procesu w sprawie cudu działanego za wstawiennictwem królowej Jadwigi.

Dnia 10 czerwca 1996 r. Kongregacja do spraw Kanonizacyjnych, upoważniona przez Ojca Świętego, wyraziła zgodę na prowadzenie procesu w sprawie cudownego uzdrowienia z 1950 r., które zdarzyło się przed papieską mszą świętą, celebrowaną ku czci bł. Jadwigi oraz przed wydaniem *Declaratio* w 1986 r. Po otrzymaniu 21 czerwca 1996 r. pierwszego pozytywnego wotum lekarza Kongregacji prof. Enrico De Campora¹¹³, postulacja została upoważniona do przygotowania druku *Positio super miraculo*; 3 lipca przygotowano do druku *summarium* obejmujący zeznania jedenastu świadków wraz z zebraną dokumentacją historyczną i medyczną oraz czterema ekspertyzami lekarzy i dokumentami pozaprocessowymi.

Dnia 17 lipca 1996 r. ukończono pierwszą korektę *Summarium super miraculo*¹¹⁴ i przystąpiono do opracowania *Fattispecie cronologica*¹¹⁵. Po wydrukowaniu tych dwóch części *Positio super miraculo*

¹¹¹ O. Roman B a r OFM Conv. (zak. Joachim), ur. 13.07.1912 w Kosinie k. Łańcuta, zmarł 4.02.1997 w Krakowie.

¹¹² A. M i o d o ń s k i, *Uzdrowienia za sprawą bł. Jadwigi*, „Universitas” 1997, nr 17, s. 20–28.

¹¹³ *Iudicium medicum legale ex officio prolatum a professore Henrico de Campora super sanatione D. nae Annae Romiszowska*, ss. 6.

¹¹⁴ *Summarium ex inquisitione Dioeciesana Cracovien. a die 20 Junii ad diem 4 novembris 1995 peracta*, [1996], ss. 85.

¹¹⁵ *Fattispecie cronologica della malattia e guarigione della Sig.ra Anna Romiszowska da „otomastoidite acuta” con interessamento del labirinto (1950)*, ss. 10.

przekazano je podsekretarzowi Kongregacji, mons. Michele Di Ruberto w dniu 24 września 1996 r. Ten zaś odesłał dwuczęściową *Positio* do opinii drugiemu rzeczoznawcy, którą prof. Francesco Marzetti¹¹⁶ nadesłał 10 grudnia tegoż roku. W trzy dni później wydrukowane dwie pozytywne opinie, wraz z *Positio*, przesłano pięciu członkom konsulty medycznej. Dnia 19 grudnia konsulta medyczna ustaliła diagnozę i jednomyślnie orzekła niemożliwość wytłumaczenia w sposób naukowy zaistniałego uzdrowienia Anny Romiszowskiej. Sprawozdanie z posiedzenia konsulty, sporządzone przez jej sekretarza dra Antonio Bonatti, i opracowaną przez postulatora *Informatio* oraz *Tabela testium* po zatwierdzeniu podsekretarza Kongregacji oddano do druku. Gotową *Positio super miraculo*¹¹⁷ rozesłano 21 stycznia 1997 r. sześciu konsultorom teologom, którzy 7 lutego na posiedzeniu, któremu przewodniczył promotor wiary, jednomyślnie orzekli o nadprzyrodzonym charakterze uzdrowienia III stopnia *quoad modum*. Wydrukowane wota¹¹⁸ przesłano 17 lutego 1997 r. dwunastu członkom Kongregacji razem z *Positio super miraculo*. W dniu 4 marca odbyło się posiedzenie tego gremium, które po przedstawieniu przez kardynała ponensa Andrzeja Deskura faktu określonego przez teologów jako cudowny, jednomyślnie wyraziło podobną, jak teologowie opinię. Dnia 8 kwietnia 1997 odczytany został dekret o cudownym uzdrowieniu Anny Romiszowskiej wobec Ojca Świętego Jana Pawła II i przez niego aprobowany. Dekret został opublikowany (AAS 89:1997 nr 11, s. 810–811), podobnie jak wspomniany wcześniej dekret o heroicznosci cnót. Tamże znajdzie się także bulla kanonizacyjna.

Tymczasem Kongregacja do spraw Kanonizacyjnych przygotowała wraz z Postulacją tzw. *Compendium*¹¹⁹, które Urząd Ceremonii Papieskich w ilości 250 sztuk rozesłał uczestniczącym w konsystorzu kardynałom, patriarchom, arcybiskupom i biskupom, by wyrazili swą opinię o zamierzonym akcie kanonizacji. Po odesłaniu przez nich *placet* 22 maja 1997 r. w Sali Konsystorskiej na Watykanie Jan Paweł II, na publicznym konsystorzu, po aprobacie około 40 kardynałów i 40 biskupów w nim uczestniczących, ogłosił, że kanonizacji bł. Królowej Jadwigi dokona w niedzielę 8 czerwca 1997 r. w Krakowie, w czasie swej pielgrzymki do Ojczyzny.

---

¹¹⁶ *Iudicium medicum legale ex officio prolatum a professore Francisco Marzetti super sanatione D. nae Annae Romiszowska*, pp. 6.

¹¹⁷ *Positio super miraculo*. Roma 1997

¹¹⁸ *Relatio et Vota Congressus Peculiaris super miro die 7 februari an. 1997 habiti*. Roma 1997, pp. 37

¹¹⁹ *Compendium vitae, virtutum ac miraculorum necnon actorum in causa Canonizationis Beatae Hedvigis Reginae Poloniae (1374–1399). E tabulario Congregationis De Causis Sanctorum Romae MCMLXXXVII*, ss. 17

KANONIZACJA KRÓLOWEJ JADWIGI

W związku z kanonizacją królowej Jadwigi ukazało się kilka publikacji, m.in.: Jerzego Wyrozumskiego *Królowa Jadwiga między epoką piastowską i jagiellońską*¹²⁰, ojca Michała Machejka *Święta Jadwiga królowa Polski*¹²¹, księdza prof. Bolesława Przybyszewskiego *Święta Królowa Jadwiga. Zdobna w cnoty*¹²², księdza biskupa Wacława Świerzawskiego *Aktualność świętej Jadwigi Królowej*¹²³ oraz broszurka ks. Jacka Urbana pt. *Umiłowana Pani Wawelska*¹²⁴. Londyński Veritas opublikował przekład angielski wspomnianej książki księdza prof. Przybyszewskiego i opatrzył go tytułem: *Saint Jadwiga 1374–1399*¹²⁵. Papieska Akademia Teologiczna wydała pozycję pt. *Wydział Teologiczny w Krakowie 1397–1997. Księga Jubileuszowa*, pod redakcją ks. Stanisława Piecha. Wydawnictwo Znak wznowiło natomiast książkę siostry Jadwigi Stabińskiej, benedyktyнки, o królowej Jadwidze. Fundacja Pomoc Krakowskiemu Hospicjum Św. Łazarza w Krakowie opublikowała jako dar wdzięczności za kanonizację, książkę pt. *Królowa Polski święta Jadwiga* autorstwa o. Pawła Szczyńskiego OSB.

Ośrodek Dokumentacji Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie przygotował pozycję książkową *O świętej królowej Jadwidze mówią...*¹²⁶.

Spółeczność Liceum Ogólnokształcącego im. Królowej Jadwigi w Siedlcach przygotowała edycję wykładów z sesji naukowej na temat *Królowa Jadwiga na tle epoki – współczesne kontynuacje myśli średniowiecznej*. Sesja odbyła się w 1993 roku.

W czasopiśmie Universitas (1997 nr 17) opublikowano teksty referatów poświęconych Królowej w związku z przygotowaniem uroczystości kanonizacyjnej, a wygłoszonych w kościele Świętej Jadwigi na Krowodrzy.

W Muzeum Archidiecezji Krakowskiej otworzono 20 maja wystawę prac poświęconych Świętej i przygotowano okolicznościowy afisz i album pt. *Błogosławiona Jadwiga Królowa – w oczekiwaniu na kanonizację*¹²⁷, pod redakcją dyrektora Muzeum, ks. dra Józefa Nowobilskiego. Wystawa, zorganizowana pod patronatem Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, trwać będzie do 30 października 1997 r.

¹²⁰ „Universitas”, Kraków 1997, ss. 153.

¹²¹ Wydawnictwo Archidiecezji Krakowskiej, ss. 134, wkładka ilustracyjna zawiera 27 reprodukcji.

¹²² Wydawnictwo Archidiecezji Krakowskiej, aktualne wydanie jest już trzecim, poprawionym i uzupełnionym, zawiera 162 strony.

¹²³ Wydawnictwo Diecezjalne Sandomierz, ss. 63.

¹²⁴ Wydawnictwo Archidiecezji Krakowskiej, ss. 60 + 4 fot. kol.

¹²⁵ Książka zawiera 116 strony i 32 ilustracje.

¹²⁶ Wydawnictwo Czuwajmy, ss. 400, il. czarno-białych 74 i 23 kolorowe.

¹²⁷ Album liczy 188 stron, 91 zdjęć czarno-białych, 26 kolorowych.

Rada VII Dzielnicy Miasta Krakowa poświęciła Jadwidze – Królowej Zwierzyńca – okolicznościową wystawę, zorganizowaną przez Zwierzynieckie Koło Przyjaciół Sztuk Wszelkich. Wystawa ma miejsce w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa.

W budynku Politechniki Krakowskiej przy ulicy Kanoniczej 1, w Galerii Sztuki, zgromadzono 20 prac malarskich, inspirowanych znanymi wyobrażeniami Jadwigi, na wystawie pt. *Oblicza świętej Jadwigi Królowej – impresje*. Wystawa była otwarta dla zwiedzających w dniach 2–13 czerwca 1997 r.

W sali wystawowej Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Krakowie w dniach 3–13 czerwca 1997 r. czynna była wystawa, zatytułowana *Karolowi Wojtyłe – Janowi Pawłowi II*. Dwie sekcje wystawy poświęcono nowej polskiej Świętej.

Przygotowano również film o Królowej w reżyserii ks. dra Andrzeja Baczyńskiego i Tadeusza Szymy. Jego premiera odbyła się w dniu kanonizacji (08.06.1997) o godz. 22:00 w pierwszym programie TV.

Kanonizacja była również okazją do wystawienia premiery opery poświęconej świętej Jadwidze Królowej. Jest to pierwsza polska opera historyczna z 1814 roku. Przygotowała jej wystawienie Opera Krakowska w oparciu o teksty J.U. Niemcewicza i muzykę K. Kurpińskiego, twórcy „Warszawianki”. Premiera wersji estradowej, pod batutą Tadeusza Kozłowskiego, odbyła się 5 czerwca 1997 r. w kościele Ojców Bernardynów w Krakowie.

Protektorce nauki i kultury oddali hołd swym uczestnictwem w uroczystości kanonizacyjnej rektorzy wszystkich wyższych uczelni w Polsce, którzy dla uczczenia 600-lecia Wydziału Teologicznego spotkali się z Ojcem Świętym w tym samym dniu (8.6.1997) po południu w kolegiacie św. Anny w Krakowie.

Po tym spotkaniu Ojciec Święty przeszedł do Collegium Maius, gdzie powitali go pracownicy Uniwersytetu Jagiellońskiego i Papieskiej Akademii Teologicznej. Na dziedzińcu Collegium Maius Bożena Hausman z Sacro-Art zaprezentowała epilog z orkiestrą filharmonii z Kielc do wspomnianej opery *Królowa Jadwiga* Karola Kurpińskiego. Autorem tego epilogu, zatytułowanego: *Żegnaj Krzyżu Wawelski*, jest Marek Skwarnicki.

Krakowski kompozytor Juliusz Łuciuk już w ubiegłym roku napisał na uroczystość kanonizacji królowej Jadwigi *Hymn uwielbienia* na chór mieszany i organy, do tekstów zaczerpniętych z liturgii godzin i dedykował go Janowi Pawłowi II. Prawykonanie hymnu miało miejsce w czasie komunii świętej podczas uroczystej liturgii kanonizacyjnej. Muzyczną oprawę tej uroczystości zapewnił pięciusetosobowy chór, w skład którego weszły: akademicki chór „Organum”, działający przy Klubie Inteligencji Katolickiej w Krakowie, pod dyrekcją Bogusława Grzybka; Chór Mariański istniejący przy parafii Najśw. Maryi

Panny z Lourdes w Krakowie, pod dyrekcją Jana Rybarskiego; chór Wydziału Wychowania Muzycznego Akademii Muzycznej w Krakowie, pod dyrekcją prof. dra Jerzego Kurcza oraz Adama Korzeniowskiego; chór Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej, pod dyrekcją ks. lic. Roberta Tyrały; chór Wyższego Seminarium Duchownego Towarzystwa Salezjańskiego pod dyrekcją Adama Korzeniowskiego; chór Wyższego Seminarium Duchownego OO. Kapucynów, pod dyrekcją prof. dra Jerzego Kurcza; chór Wyższego Seminarium Duchownego OO. Paulinów, pod dyrekcją prof. Mariana Machury; Schola Kamuzo Ruchu Światło-Życie w Krakowie, pod dyrekcją Elżbiety Chlebdy, oraz orkiestra dęta Huty im. Tadeusza Sendzimira, pod dyrekcją Marka Zeyfrieda¹²⁸.

Parafialny Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Gorzkowianie”, który z okazji kanonizacji przyjął patronat świętej Jadwigi Królowej, przygotował słuchowisko słowno-muzyczne zatytułowane: *Wysłuchani w głos Chrystusowych ran*, opracowane przez ks. kan. Andrzeja Biernackiego, odtworzone 8 czerwca 1997 r. w programie I Polskiego Radia o godz. 6.00 rano.

„Teatr Słowa Pod Krzyżem im. bł. Józefa Sebastiana Pelczara” wystawił 16 maja tr. w kościele św. Józefa w Podgórzu misterium pt. *Wejrzyj Ty na mnie miłosiernie z Krzyża...* o bł. Jadwidze królowej¹²⁹

Obraz na uroczystość kanonizacyjną świętej Jadwigi namalował artysta malarz Piotr Moskal. Znajduje się on obecnie w kościele Świętej Jadwigi na Krowodrzy w Krakowie. Prof. Czesław Dźwigaj wykonał okolicznościowy medal oraz relikwiarz świętej, który został wręczony Ojcu Świętemu przez wicepostulatora, ks. prałata Jana Działka. W procesji z darami ofiarnymi ojcowie karmelici przekazali Janowi Pawłowi II kopię czczonego w ich bazylice na Piasku w Krakowie obrazu świętej Jadwigi, ich fundatorki, w 600-lecie założenia klasztoru.

Poczta Polska wyemitowała znaczek poświęcony Fundatorce Wydziału Teologicznego i Odnowicielce Uniwersytetu w Krakowie¹³⁰.

Z okazji ogólnopolskiego spotkania z Janem Pawłem II w uroczystości uczestniczyła, zajmując specjalny sektor, kilkudziesięcioletnia pielgrzymka służby liturgicznej i Ruchu Światło-Życie oraz Kręgów Rodzin Domowego Kościoła z Polski, w ramach którego dziewczęcym

¹²⁸ Ks. Robert Tyrała, *Muzyczne przygotowania*, „Krakowski Gość Niedzielny” 20.04.1997, s. 17; tenże *Przygotowania muzyczne do pielgrzymki Jana Pawła II*, „Gość Niedzielny” 20.04.1997, s. 27

¹²⁹ Układ tekstu i kierownictwo artystyczne: Stanisław Jastrzębski. Po prapremierze 11.01.1997 r. misterium zostało zagrane 17.01. tr. w katedrze wawelskiej (Archiwum Postulacyjne).

¹³⁰ Z sugestią wystąpił sekretarz Episkopatu ks. bp Tadeusz Pieronek. Zob. w tymże tomie „Analecta Cracoviensia” artykuł ks. Jana Janickiego.

oazom, a także Studium dla Animatorów patronuje od października 1979 roku Jadwiga Królowa. Darem ołtarza złożonym przez członków Ruchu była ta sama Księga Czynów Wyzwolenia, która została przed 18 laty przedstawiona Ojcu Świętemu w Nowym Targu. W kolejnym jej rozdziale dopisano konkretne dokonania wspólnot Ruchu w ostatnim okresie oraz postanowienia na przyszłość, złożone w czasie dorocznego Dnia Wspólnoty w Kalwarii Zebrzydowskiej 5 kwietnia br. Od tego dnia, w ciągu 9 tygodni poprzedzających spotkanie z Janem Pawłem II, Ruch ten rozpoczął nowennę przygotowań do spotkania z Ojcem Świętym na Błoniach krakowskich¹³¹.

Podczas liturgii kanonizacyjnej Ojciec Święty poświęcił kamienie węgielne dla nowych kościołów, wznoszonych pod wezwaniem świętej Jadwigi w Kutnie, Ostrowcu Świętokrzyskim, Dębniku, Krakowie-Borku Fałęckim (Osiedle Kliny), Gorzowie (w parafii Bobrek) oraz w miejscowości Królowa Górna, należącej do dekanatu nowosądeckiego.

Relikwie Świętej przekazano kościołowi pod jej wezwaniem w Częstochowie, do budującego się kościoła w Gorzowie, do bazyliki Mariackiej w Krakowie oraz do Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Kiabakari (Tanzania) i do kościoła Ukrzyżowanego w Catania-Maiorana (Włochy).

W liczbie czterystu kapłanów, koncelebrujących mszę kanonizacyjną, znalazło się stu biskupów, wśród nich kardynałowie: Angelo Sodano, Pio Laghi, Jan Pieter Schotte; arcybiskupi: Alberto Bovone, Edward Nowak, Giovanni Battista Re, bp Dino Monduzzi, biskup Jean Orchamp z Angers, Istvan Seregely z Węgier, abp Wilna Audrys Backis i bp Juozas Preiksas z Litwy, abp Marian Jaworski z Ukrainy, František Radek ze Słowacji, abp Juliusz Janusz – nuncjusz z Rwan dy, abp Adam Kozłowiecki z Zambii oraz bp Arturo Rosat z Boliwii.

Światowy charakter nadała uroczystości obecność delegacji kilkunastu przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych w Polsce. Obecni byli ambasadorzy: Albanii, Argentyny, Chile, Francji, Libanu, Łotwy, Meksyku, USA; charge d'affaires Republiki Włoskiej, radca ambasady Szwecji, I sekretarz ambasady Libanu, II i III sekretarz ambasady Meksyku oraz konsulowie: Austrii, Francji, Niemiec, Rosji, USA, Węgier, a także konsulowie honorowi Meksyku i Wielkiej Brytanii.

Władze Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowane były przez marszałka Sejmu Józefa Zycha i wicemarszałka Senatu Stefana Jurczaka. Na uroczystości obecni byli również prezydent miasta Warszawy, prezydent miasta Krakowa, wojewoda krakowski oraz wiceburmistrz Wilna i burmistrz Budapesztu.

¹³¹ K.G., *Ruch Światło-Życie. Czekamy na Jana Pawła II*, „Gość Niedzielny” 30.03.1997

Wśród dwumilionowej rzeszy pielgrzymów zebranych na uroczystości nie zabrakło czcicieli świętej Jadwigi z Gdańska, Szczecina, Białegostoku, Płocka, Zamościa, Rzeszowa, Łodzi, Nowego Sącza, Koina i z innych okolic Polski, jak również przedstawiciele kilkunastu państw (m.in. z Anglii, Białorusi, Hiszpanii, Litwy, Ukrainy, Węgier, Szwecji i Ameryki). Swą obecność zaznaczył również Akademicki Ruch Misyjny, którego patronką jest św. Jadwiga Królowa. Szacuje się, że uroczystość kanonizacyjną śledziło przed telewizorami 6 milionów Polaków.

Z okazji kanonizacji przywrócono patronat świętej Jadwigi szkole w Lipnicy Wielkiej oraz nadano go szkole w Sierczy koło Wieliczki.

Święta Jadwiga – pierwszy polski monarcha kanonizowany – spokrewniona z dynastiami Piastów, Arpadów i Andegawenów powiększyła grono świętych. Stała wśród świętych władców, którzy w przeszłości rządili w ościennych krajach Europy – Stefana, Ludwika, Waława. Godna jest ogłoszenia przez najwyższy autorytet świata współpatronką Europy.

KALENDARIUM POSTULACJI

- 17.07.1399 Śmierć królowej Jadwigi.
- 1414–1418 Sobór w Konstancji.
- 1419 Notarialny spis dwóch cudów działanych za przyczyną królowej Jadwigi.
- 1426 Abp Wojciech Jastrzębiec powołuje komisję do zbada-
nia cudów.
- 1431–1437 Sobór w Bazylei.
- 05.07.1634 Konstytucja Urbana VIII *Coelestis Jerusalem*.
- 22.01.1887 Otwarcie grobu królowej Jadwigi.
- kwiecień 1909 Zjazd biskupów polskich z terenu Galicji postanawia
podjąć kroki do wszczęcia procesu beatyfikacyjnego
królowej Jadwigi.
- 13.05.1909 Bł. Józef Sebastian Pelczar porusza sprawę zatwier-
dzenia kultu bł. Jadwigi Królowej na audiencji u Oj-
ca Świętego Piusa X i wzywa do zbierania danych
o kulcie.
- 1909 W Krakowie Polski Związek Niewiast Katolickich
założył konto dla ofiar na trumnę królowej Jadwigi.
- 1910 Powstanie Komitetu Polek we Lwowie.
- 11.11.1912 Dekrety św. Piusa X *Cum in agendis*.
- 26.08.1913 Dekrety św. Piusa X *De Servis Dei*.
- 1917 Kodeks prawa kanonicznego.
- 1920 Odezwa księdza prymasa Dalbora.
- 1920 Oskar Halecki, *Dzieje unii jagiellońskiej*.
- 08.12.1921 Odezwa bł. Jerzego Matulewicza do duchowieństwa
wileńskiego o wzięcie udziału w procesie beatyfika-
cyjnym królowej Jadwigi i wyznaczenie ks. kan. Ka-
rola Lubiańca odpowiedzialnym za tę sprawę.
- 03.06.1926 Kobiety polskie ofiarowały jabłko i berło z wyobra-
żeniem królowej Jadwigi w Częstochowie.
- 06.02.1930 *Motu proprio* Piusa XI, *Gia' da qualche tempo*, doty-
czące spraw historycznych dawnych.
- 09.01.1933 Obchody ku czci królowej Jadwigi w „Złotej Sali”
Domu Katolickiego w Krakowie z udziałem prymasa

Polski, ks. kard. Augusta Hlonda i ks. abpa Adama Stefana Sapiehy.

- 24.09.1933 Wielka manifestacja katolicka ku czci królowej Jadwigi w Częstochowie na Jasnej Górze. Prośbę do Ojca Świętego, złożoną na ręce Episkopatu, podpisało setki tysięcy Polaków.
- 10.1933 W rocznicę zwycięstwa pod Chocimem modlitwy o beatyfikację Jadwigi Królowej – „Wielkiej Misjonarki”
- luty 1934 Nominacja przez ks. abpa Metropolitę Adama Stefana Sapiehę ks. kan. Rudolfa Van Roya postulatorem.
- 20.05.1934 Zjazd młodzieży do Krakowa – oddanie hołdu Królowej Jadwidze.
- 04.06.1934 Rozesłanie obrazu wym. 35×100 cm przedstawiającego wierzch sarkofagu świątobliwej Królowej Jadwigi z biura propagandy w Warszawie przez postulatora R. Van Roya do wszystkich Urzędów parafialnych i Domów zakonnych.
- 04.10.1934 700-osobowa delegacja parafii miasta Warszawy przybyła z pielgrzymką do grobu Królowej Jadwigi.
- kwiecień 1936 Postulacja w Krakowie wydała obrazki z modlitwami o beatyfikację królowej Jadwigi.
- 1937 o. Ferdinando Antonelli, relator generalny, w Krakowie (po podjęciu przez Sapiehę sprawy kanonizacji królowej Jadwigi w Rzymie w 1934).
- 1937 Konferencja Episkopatu Polski podjęła decyzje o wznowienie procesu beatyfikacyjnego Jadwigi Królowej.
- 09.12.1937 Konferencja bł. Urszuli Ledóchowskiej w Rzymie: *O kanonizację Królowej Jadwigi* zorganizowana przez Komitet Pań Polskich, z udziałem ks. abpa Adama Stefana Sapiehy w związku z kanonizacją św. Andrzeja Boboli.
- 1937 Abp. Adam Stefan Sapieha mianuje o. Wojciecha Topolińskiego OFMConv. postulatorem.
- 30.10.1937 Jurek Pietrykowski, uczeń kl. II z Rybnika, prosi Ojca Świętego Piusa XI o kanonizację Jadwigi.
- 12.06.1938 Ogólnopolski Zjazd Kobiet złożył hołd królowej Jadwidze w katedrze na Wawelu.
- 01.09.1938 Na Zjeździe Polskiego Towarzystwa Teologicznego i Związku Zakładów Teologicznych w Krakowie miał przemówienie: o. Jacek Woroniecki OP: *Teologowie*

Polscy w hołdzie królowej Jadwidze i przyjęcie przez zebranie plenarne Zjazdu „Deklaracji” oraz uchwalenie rezolucji.

- 26.10.1938 Dr phil. Paul Nieborowski przesyła do Kongregacji Obrzędów (odnotowane Vario 64/38) list w j. włoskim z niemieckim tłumaczeniem Długosza (*Historia Poloniae* t. 1, s. 105) i z komentarzem M. Bobrzyńskiego (*Dzieje Polski*. Warszawa 1886), mający wykazać niemożność wyniesienia królowej Jadwigi na ołtarze.
- 1938 Rozprawa prof. O. Haleckiego, *Matżeństwo królowej Jadwigi w świetle historii*.
- 04.01.1939 *S.R.C. Normae servandae in construendis processibus ordinariis super causis historicis*.
- 03.04.1939 Złożenie w Kongregacji Obrzędów przez postulatora dwóch plików dokumentów, przesłanych przez dr Wandę Maciejewską (250 dokumentów z lat 1371–1450, w 16 rozdziałach) i dwóch ostatnio wydanych publikacji, dotyczących Jadwigi Królowej: H. Q u i l l u s, *Königin Hedwig von Polen*, Leipzig 1938; M. G a r d n e r, *Queen Jadwiga of Poland*, Westminster 1934, przekazane do oceny P. Löw, wicerelatorowi, oraz O. P. Carlo Silva-Tarouca, konsultorowi (31.05.1939).
- 14.05.1939 Delegacja polska u papieża Piusa XII okazji Światowego Kongresu Międzynarodowej Unii Katolickich Stowarzyszeń Kobiecych.
- 1939 Powstanie Postulacji dla Pomorza w Toruniu oraz Komitetu Szerzenia Kultu Królowej Jadwigi w Warszawie.
- 1939 Śmierć O. Wojciecha Topolińskiego OFMConv.
- 15.10.1943 Prof. W. Abraham, *Opinia w sprawie ważności ślubu Jadwigi i Jagielły*.
- wrzesień 1944 W czasie Powstania Warszawskiego spłonęły materiały dotyczące bł. Jadwigi, zebrane przez Postulację w Krakowie, w tym przez bpa Władysława Bandurskiego.
- 11.11.1944 List w j. angielskim Gertrude E. Haas do Piusa XII z prośbą o wyniesienie na ołtarze Jadwigi Królowej Polski.
- 08.07.1946 W katedrze wawelskiej po raz pierwszy rozpoczęto nowennę o beatyfikację przed rocznicą śmierci królowej Jadwigi (17 lipca).

- 15.10.1947 Po raz pierwszy w dzień imienin królowej Jadwigi odprawiono dla uczennic szkół żeńskich Krakowa msze św. o jej beatyfikację.
- 1948 Nominacja o. Karola Stanisława Szranta CSsR postulatorem (28.10.1886–06.01.1975) przez ks. kard. A. S. Sapiechę.
- 1948 Powstanie Postulacji dla Podhala w Rabce.
- listopad 1948 Nominacja o. W. Zmarza OFMConv. wicepostulatorem.
- 1949 Franciszek Macharski, słuchacz IV roku Teologii na UJ i alumn Seminarium Metropolitalnego w Krakowie, po modlitwach odprawionych przez X.N. do Sługi Bożej, uleczony został z ciężkiej anginy gardła z komplikacjami.
- 11.01.1949 O. Ks. Szrant przejmuje do studium złożone przez o. W. Topolińskiego materiały z Kongregacji.
- 30.04.1949 Ks. Kard. Adam Stefan Sapieha powołuje Komisję Historyczną.
- 22.04.1949 Rozpoczęcie procesu informacyjnego, w czasie którego przesłuchano 19 świadków, w tym 4 z urzędu. Oprócz dokumentów zebranych przez dr W. Maciejewską, dołączono 83 dokumenty z lat 1521–1930, zebrane przez dra M. Tobiasza, świadczące o sławie świętości i kulcie Królowej.
- 11–14.07.1949 Ekshumacja, rekognicja i translacja relikwii do sarkofagu w katedrze wawelskiej wykonanego w roku 1902 przez Antoniego Madeyskiego z fundacji Lancorońskich.
- lipiec 1949 Ponowny druk modlitw o beatyfikację Królowej.
- 28.03.1950 List postulacyjny biskupów katowickich do Ojca Świętego Piusa XII.
- 1950 List postulacyjny przedstawicieli Podhala do Ojca Świętego Piusa XII.
- 30.03.1950 Zakończenie procesu.
- 31.03.1950 List postulacyjny Wydziału Teologicznego UJ do Ojca Świętego Piusa XII.
- 14.07.1950 Przekazanie akt procesu Sekcji Historycznej Kongregacji Rytów.
- 16.08.1950 Cudowne uzdrowienie p. Anny Romiszowskiej.

- 15.01.1951 Nominacja przez ks. kard. Adama Stefana Sapiechę o. Antonio Ricciardi OFMConv. kustulatorem.
- 15.01.1951 Postulator zwraca Kongregacji materiały otrzymane od poprzednika o. K. Szranta.
- 17.07.1951 Po raz pierwszy w katedrze wawelskiej odprawiono wieczorną mszę świętą w rocznicę śmierci królowej Jadwigi (oprócz rannych nabożeństw).
- 1951 S. Stefania Dal Pozzo, *Regina e Santa. Edvige di Polonia*, Edizione Hosianum, Roma, 1951, ss. 20.
- 1952 Sporządzono kopię publiczną I procesu po przetłumaczeniu akt na język włoski.
- 09.04.1952 O. A. Ricciardi OFMConv. informuje relatora generalnego o wybraniu drogi zwyczajnej procesu mającego udowodnić heroiczną cnót.
- 03.05.1953 Prof. Oskar Halecki wygłasza w Rzymie konferencję zorganizowaną przez postulatora o. A. Ricciardi: *De Hedvigis Andegaverisis, Reginae Poloniae, vita et virtutibus*.
- 30.05.1953 List postulacyjny prof. Oskara Haleckiego do Ojca Świętego Piusa XII.
- 16.07.1953 List Piusa XII do kard. Stefana Wyszyńskiego z okazji 700-lecia kanonizacji św. Stanisława, bpa i męczennika.
- 16.12.1958 Wizyta kard. Wyszyńskiego w Kongregacji Obrzędów i rozmowa w sprawie beatyfikacji królowej Jadwigi.
- 16.03.1959 Ks. dr Piotr Naruszewicz otrzymuje do studium kopię publiczną I procesu i dwa pliki dokumentów, złożone przez o. W. Topolińskiego w Sekcji Historycznej Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych.
- 04.09.1959 List postulacyjny Episkopatu Folski do Ojca Świętego Jana XXIII.
- 18.12.1959 Prośba o dyspensę od cudów w procesie beatyfikacyjnym królowej Jadwigi, do której mieli się ustosunkować relator i promotor wiary.
- 16.01.1961 Przekazanie przez abpa J. Gawlinę relatorowi generalnemu mons. Amato Pietro Frutaz opracowania prof. Oskara Haleckiego: *L'Europe Orientale á la fin du XIV siècle*.
- 23.09.1961 Relator generalny mons. Frutaz przekazał ks. F. Verray do oceny pracę ks. dra P. Naruszewicza.

- 27.11.1962 Wikariusz kapitulny archidiecezji krakowskiej bp Karol Wojtyła mianował ks. dra Władysława Rubina postulatorem.
- jesień 1962 Rozmowa ks. bpa Karola Wojtyły z prof. O. Haleckim na temat prac związanych z procesem beatyfikacyjnym królowej Jadwigi.
- 20.02.1963 Rejestracja postulatora ks. dra W. Rubina w Kongregacji ds. Rytów (N. 65017/963).
- 15.05.1963 Ks. dr W. Rubin przejął dokumentację od dotychczasowego postulatora o. Ricciardi OFMConv.
- 01.06.1963 Ks. dr Władysław Rubin, mianował o. Wojciecha Zmarza OFMConv wicepostulatorem.
- 16.10.1963 List postulacyjny Episkopatu Polski do Ojca Świętego Pawła VI.
- 19.11.1963 Ks. bp Karol Wojtyła przekazuje Sekcji Historycznej 18 dokumentów dotyczących królowej Jadwigi.
- 03.02.1964 List postulacyjny Episkopatu Austrii do Ojca Świętego Pawła VI na prośbę Episkopatu Polski.
- 1964 P. Naruszewicz, *Edvige*, Bibliotheca Sanctorum, vol. IV 1964, col. 929–933.
- 01.09.1965 List Episkopatu Polski o 1000-leciu Chrześcijaństwa do Pawła VI.
- 13.11.1965 Powołanie Postulatorskiego Ośrodka Studiów przez ks. kard. S. Wyszyńskiego przy Kościele Polskim w Rzymie.
- 18.11.1965 List Episkopatu Polski o 1000-leciu Chrześcijaństwa do Episkopatu Francji.
- 07.12.1965 List postulacyjny Episkopatu Francuskiego do Ojca Świętego Pawła VI na prośbę Episkopatu Polski.
- 16.12.1965 List Episkopatu Polski na 1000-lecie Chrześcijaństwa.
- 17.12.1965 Milenijny list Ojca Świętego Pawła VI.
- 1966 Ks. dr Piotr Naruszewicz przedstawił ks. F. Veray w Sekcji Historycznej Kongregacji Rytów ks. dra Czesława Skowrona, wydelegowanego przez bpa K. Wojtyłę. Ks. Skowron otrzymał dokumentację dotyczącą królowej Jadwigi do studium.
- 1965–1966 Odkrycie pięciu wzmianek o królowej Jadwidze w zbiorach kazań i wykładów uniwersyteckich z XIV i XV w.

- czerwiec 1967   Rozmowa ks. kard. Karola Wojtyły z relatorem generalnym o. Melchiorem Pobladurą oraz ks. Fabianem Veray, na której ustalono skierowanie procesu na drogę kultu.
- 15.09.1968   List postulacyjny ks. bpa Antoniego Pawłowskiego, ordynariusza włocławskiego, do Ojca Świętego Pawła VI na prośbę ks. kard. K. Wojtyły.
- 07.10.1968   List postulacyjny abpa Antoniego Baraniaka, ordynariusza poznańskiego, do Ojca Świętego Pawła VI na prośbę ks. kard. K. Wojtyły.
- jesień 1968   Paweł VI w czasie audiencji pyta kardynała K. Wojtyłę o stan procesu królowej Jadwigi.
- 16.12.1968   Nabożeństwo błagalne o beatyfikację królowej Jadwigi, Brata Alberta i in. polskich kandydatów na ołtarze z udziałem ks. prymasa i Episkopatu Polski w katedrze na Wawelu.
- 19.03.1969   *Motu proprio Sanctitas clarior* Pawła VI.
- 1970   Z inicjatywy krakowskiej kapituły metropolitalnej rozpoczęto zwyczaj odprawiania mszy świętej 17-ego każdego miesiąca w intencji zatwierdzenia kultu Królowej oraz w intencji osób wzywających jej przychyny.
- 1970   M. Kowalczyk, *Krakowskie mowy uniwersyteckie z pierwszej połowy XV wieku*, Kraków.
- 17.10.1971   Prośba o beatyfikację Królowej Jadwigi przez Polonię uczestniczącą w beatyfikacji o. Maksymiliana Kolbego.
- 17.02.1972   Ks. kard. Karol Wojtyła poleca rządcom parafii i kościołów archidiecezji krakowskiej przeprowadzenie ankiety w sprawie kultu królowej Jadwigi.
- 10.03.1972   List ks. kard. Karola Wojtyły do Kongregacji w sprawie ustalenia sposobu poprowadzenia procesu kanonicznego Sł. B. Jadwigi Królowej.
- 17.03.1972   Ks. kard. Paolo Bertoli, prefekt Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych (Prot. N. 650–9/972), w odpowiedzi na list z dnia 10.03.1972 ks. kard. K. Wojtyły dołącza instrukcję Kongregacji z dnia 17.03.1972, kierującą sprawę na drogę udowodnienia ciągłości kultu (Prot. N. 1680).
- 25.03.1972   Ks. dr Stefan Ryłko CRL, *Czy Królową Jadwigę można tytułować „błogosławioną”?*

- 16.10.1972 Ks. kard. Paolo Bertoli, prefekt Kongregacji ds. Kanonizacyjnych, celebry mszę św. w katedrze wawelskiej.
- 20.10.1972 Dekretem nr 3942/72, kard. Karol Wojtyła ustanowił Komisję Historyczną w składzie: ks. dr Czesław Skowron, dr Stanisław Kuraś i ks. dr Bolesław Przybyszewski do zbadania ciągłości kultu Śl. Bożej Jadwigi Królowej.
- 1972 Referat Duszpasterski Kurii Metropolitalnej w Krakowie sporządził wykaz kościołów i obiektów kultu Królowej Jadwigi.
- 1972 Ks. dr Czesław Skowron przeprowadza kwerendę w Paryżu, Brukseli, Wiedniu i Rijecie (odlew z relikwiarza św. Symeona).
- 02.11.1972 Ks. kard. K. Wojtyła rozpoczyna pracę ustanowionego przez siebie trybunału, który przesłuchał 16 świadków, w tym 5 z urzędu.
- 30.03.1973 Zgoda Kongregacji na przetłumaczenie w Krakowie akt procesu na język łaciński.
- 27.08.1973 Kard. L. R. Raimondi oraz abp G. Casoria, prefekt i sekretarz Kongregacji ds. Kanonizacyjnych w katedrze wawelskiej.
- 22.02.1974 Po dwuletniej pracy Komisji Historycznej sentencja ordynariusza krakowskiego kard. K. Wojtyły, w której orzekł, że „od niepamiętnych czasów oddawano cześć publiczną i kościelną Służebnicy Bożej Jadwidze, Królowej Polski”
- 31.03.1974 Msza święta koncelebrowana i kazanie kard. K. Wojtyły w kościele św. Stanisława w Rzymie z okazji 600-lecia urodzin królowej Jadwigi.
- 10.05.1974 List Pawła VI do kard. K. Wojtyły z okazji 600-lecia urodzin Jadwigi Królowej.
- 11.05.1974 Sentencja ordynariusza krakowskiego wobec Episkopatu Polski w katedrze na Wawelu.
- 1975 Studium ks. prof. Bolesława Przybyszewskiego, *Jadwiga i Wilhelm*, „Analecta Cracoviensia” 7:1975, s. 107–147.
- 1975 J. Wolny, R. M. Zawadzki, *Królowa Jadwiga w tradycji kaznodziejskiej XV wieku*, „Analecta Cracoviensia” 7:1975 s. 15–90.

- 29.11.1976 Audiencja kard. Karola Wojtyły oraz księży profesorów M. Jaworskiego i T. Pieronka u Pawła VI, któremu wręczono tom „*Analecta Cracoviensia*” poświęcony królowej Jadwidze.
- 19.05.1979 Przekazanie przez ks. dra Czesława Skowrona Kongregacji Sakramentów i Kultu Bożego opracowanej w latach 1963–1974 dokumentacji dotyczącej ciągłości kultu: *Documenta famam sanctitatis et cultum publicum beatae Hedvigis Reginae Poloniae illustrantia (1399–1970)*, ss. 350, razem z prośbą abpa Franciszka Macharskiego o zatwierdzenie dołączonych formularzy liturgicznych.
- 19.05.1979 Prośba kard. Franciszka Macharskiego do Kongregacji o ustanowienie wspomnienia bł. Jadwigi Królowej w archidiecezji krakowskiej.
- 25.05.1979 Dyskusja w Kongregacji ds. Kanonizacyjnych nad *dossier* w sprawie ciągłości kultu królowej Jadwigi, przygotowanym przez Komisję Historyczną w składzie: dr Stanisław Kuraś, ks. prof. B. Przybyszewski, ks. dr Czesław Skowron, (*casus exceptus*).
- 29.05.1979 S. Congregatio pro Sacramentis et Cultu Divino ustanowiła i zatwierdziła wspomnienie liturgiczne o bł. Jadwidze Królowej na dzień 17 lipca w archidiecezji krakowskiej (Prot.: CD 650/79) teksty mszy św. i brewiarza w j. łacińskim o bł. Jadwidze Królowej.
- 31.05.1979 S. Congregatio pro Sacramentis et Cultu Divino (Prot.: CD 650/79) zatwierdza polskie tłumaczenie tekstów liturgii mszalnej i brewiarzowej.
- 08.06.1979 Jan Paweł II odprawia mszę św. o bł. Jadwidze Królowej w katedrze wawelskiej.
- 07.09.1979 Prośba skierowana do Kongregacji Sakramentów i Kultu Bożego przez kard. S. Wyszyńskiego o rozszerzenie „wspomnienia bł. Jadwigi Królowej” na wszystkie diecezje polskie.
- 26.10.1979 Dekret Kongregacji Sakramentów i Kultu Bożego ustalający „wspomnienie bł. Jadwigi Królowej” we wszystkich diecezjach Polski.
- 29.10.1979 Kongregacja dla Sakramentów i Kultu Bożego, przychylając się do prośb przełożonych zakonów franciszkańskich w Polsce, udzieliła pozwolenia wspólnotom tego zakonu na wprowadzenie do kalendarza liturgicznego „wspomnienia bł. Jadwigi Królowej”

- 21.11.1979 Rezygnacja ks. kard. Władysława Rubina z funkcji postulatora.
- 1980 Z. Perzanowski, *Kanonik krakowski ks. J. Długosz o królowej Jadwidze*, „*Analecta Cracoviensia*” 12:1980 s. 93–209.
- 17.01.1980 Ks. kard. F. Macharski mianuje o. prof. Feliksa Bednarskiego OP postulatorem.
- 06.02.1980 Rejestracja postulatora prof. F. Bednarskiego OP w Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych.
- 08.12.1981 List apostolski *motu proprio* Jana Pawła II *Beata Hedvigis*, ustanawiający Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie.
- 25.01.1983 Konstytucja apostolska Jana Pawła II *Divinus perfectionis Magister*.
- 1983 *Decretum generale circa le cause gia' introdotte presso la Congregazione che sono in via di studio e di giudizio*.
- 1983 *Normae servaridae in inquisitionibus ab episcopis faciendis in Causis Sanctorum*.
- 1983 *Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi*.
- 16.06.1983 List postulacyjny Księży Kanoników Regularnych Laterańskich do Ojca Świętego Jana Pawła II.
- czerwiec 1983 List postulacyjny ministrantów węgierskich do Ojca Świętego Jana Pawła II.
- 09.11.1983 M. Plezia, *Filologiczna interpretacja adnotacji dotyczącej „consummatio nuptiarum” Królowej Jadwigi*.
- 1983 List postulacyjny społeczności parafii pw. Bł. Jadwigi Królowej w Kielcach do Ojca Św. Jana Pawła II.
- 28.06.1984 Zakończenie II procesu w Krakowie i przesłanie akt do Rzymu.
- 26.10.1984 O. dr Michał Machejek OCD mianowany relatorem sprawy (relator causae); jako sekretarz Postulatorskiego Ośrodka Studiów uczestniczył od początku w pracach postulatora sprawy.
- 16.05.1985 Ks. kard. F. Macharski poprosił Kongregację do spraw Kanonizacyjnych o odpowiedni dokument beatyfikacyjny Królowej Jadwigi, po różnicach w interpretacji skutków prawnych mszy świętej odprawionej w katedrze wawelskiej przez Jana Pawła II w 1979 r.

- 23.05.1985 Prośba postulatora do prefekta Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych o otwarcie akt II procesu kanonizacyjnego bł. Jadwigi.
- 27.05.1985 Pozwolenie Kongregacji na otwarcie akt II procesu.
- 31.07.1985 Ks. dr Czesław Skowron zwraca Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych wypożyczoną stamtąd dokumentację.
- 06.08.1985 Pierwszy plan *Positio causae* o. dra M. Machejka, obejmujący 16 rozdziałów z dokumentami, bez II części kultowej.
- 17.06.1985–1986 Siostra Magdalena Kujawska uzupełnia w Polsce, a zwłaszcza w Krakowie dokumentację dotyczącą Królowej Jadwigi i weryfikuje te materiały z dołączonymi do pierwszego procesu krakowskiego dokumentami, przygotowanymi w 1939 roku przez dr Wandę Maciejewską.
- 1985–25.01.1986 Praca redakcyjna nad *Positio causa* prowadzona przez ss. Magdalenę Kujawską i Teresę Dykier OSU przy współpracy uczonych, którzy w ostatnich latach zajmowali się naukowym opracowaniem życia i działalności królowej Jadwigi, również pod patronatem redaktora „Analecta Cracoviensia”, ks. prof. dra hab. Adama Kubisia.
- 08.08.1986 *Declaratio de beata Hedvige Poloniae Regina* ogłoszona przez Kongregację do spraw Kanonizacyjnych, po szeregu konsultacjach z prefektem i sekretarzem Kongregacji; tekst *Deklaracji* został przygotowany przez o. M. Machejka, relatora, i o. V. Macca OCD.
- 1986 Utworzenie Archiwum Bł. Jadwigi Królowej w Krakowie.
- 20.01.1987 Ks. kard. F. Macharski prosi o pozwolenie na rekognicję, konserwację i translację relikwii bł. Jadwigi Królowej.
- 27.01.1987 Instrukcja relatora o. dra Michała Machejka co do redagowania *Positio*.
- 05.02.1987 Dekret Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych zezwalający na rekognicję, konserwację i translację relikwii bł. Jadwigi.
- 10.02.1987 Instrukcja Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych dotycząca translacji relikwii bł. Jadwigi.
- 12–15.05.1987 Rekognicja i konserwacja relikwii bł. Jadwigi.

- 05.06.1987 Uroczyste przeniesienie relikwii bł. Jadwigi do ołtarza Chrystusa Ukrzyżowanego w katedrze wawelskiej.
- 10.06.1987 Papież Jan Paweł II dokonuje uroczystej elewacji relikwii, celebrując Najśw. Ofiarę przy ołtarzu Chrystusa Ukrzyżowanego i relikwiiach bł. Jadwigi Królowej.
- 1987 Studium dr Heleny Kret, *Dwór królewski Jadwigi i Jagielły*, Kraków.
- 1987 Studium dr Grażyny Rutkowskiej, *Związki królowej Jadwigi z Wielkopolską*.
- 1987 Studium ks. dra Cz. Skowrona, *Napis na roztruchanie drezdeńskim*, „Analecta Cracoviensia”
- 1988 Rozpoczęcie nowenny lat Papieskiej Akademii Teologicznej przed 600-leciem fundacji Wydziału Teologicznego w Krakowie.
- 1988 Studium ks. dra Cz. Skowrona, *Ołtarz z Krucyfiksem królowej Jadwigi w katedrze wawelskiej*.
- 1988 Ks. B. Przybyszewski, *Błogosławiona Jadwiga Królowa, zdobna w cnoty*, Kraków.
- 1989 Studium dr G. Rutkowskiej, *Spis urzędników dworu Królowej Jadwigi 1384–1399*.
- 1989 Studium dr G. Rutkowskiej, *Itinerarium Królowej Jadwigi 1384–1399*.
- 1989 Studium dra Z. Mazura OP, *Henryk z Brzegu. List dedykacyjny do Królowej Jadwigi*.
- 1989 Studium ks. dra Cz. Skowrona, *Prośba świętej Jadwigi Królowej o pierwszy odpust jubileuszowy w Polsce*.
- 1990 Prof. W. M. Bartel, *Opinia w sprawie bł. królowej Jadwigi* (mps na użytek *Positio causae*).
- 1990 Studium prof. Mariana Biskupa, *Jadwiga a Zakon Krzyżacki*, Toruń 1990 (mps na użytek *Positio causae*).
- 1990 Studium prof. J. Wyrozumskiego, *Życie i dzieło Królowej Jadwigi* (mps na użytek *Positio causae*).
- 1990 Studium R. Zawadzkiego, *Fundacje i darowizny kościelne Królowej Jadwigi* (na użytek *Positio causae*).
- 1990 Studium B. Wyrozumskiej, *Analiza źródłoznawcza zapisek w Liber Proscriptionum* (mps na użytek *Positio causae*).

- 30.05.1991 Ks. kard. F. Macharski eryguje Zgromadzenie Sióstr Bł. Jadwigi Królowej, Służebnic Chrystusa Obecnego.
- 1991 O. Halecki, *Jadwiga of Anjou and the Rise of East Central Europe*, wstęp T. Gromada, 1991, Polish Institute of Arts and Sciences of America, ss. 400.
- 1992 Krzysztof Ożóg, *Dopełnienie szamotulskie – studium źródłoznawcze*.
- 1992 G. Rutkowska, *Niezachowane dokumenty Królowej Jadwigi*. „Roczniki Historyczne” 58(1992) 79–86.
- styczeń 1993 Kard. F. Macharski mianuje o. dra Czesława Drażka TJ postulatorem.
- 20.01.1993 Kard. F. Macharski mianuje ks. lic. M. Jagosza postulatorem.
- 26.01.1993 Rejestracja postulatora ks. M. Jagosza w Kongregacji ds. Kanonizacyjnych.
- 26.01.1993 Poszerzenie życiorysu Królowej z 16 do 22 rozdziałów.
- 23.02.1993 Halina i Antoni Zakrzewscy wpisują 16-ty rozdział *Positio Causae*.
- 10.03.1993 Relator akceptuje II część *Positio causae* (kultową), ułożoną syntetycznie dla okresów przed 1534, od 1534 do 1634, oraz po 1634 do czasów współczesnych.
- 19.03.1993 Spis łask bł. Jadwigi za lata 1983–1992 z katedry na Wawelu, sporządzony na prośbę postulatora przez ks. prałata Janusza Bielańskiego.
- 26.04.1993 S. Magdalena aprobuje włączenie *Documenta famam sanctitatis et cultum publicum Beatae Edvigis Reginae Poloniae illustrantia* do II części *Positio*. Odstępuje więc od wcześniejszej koncepcji całkowitej przeróbki tejże dokumentacji, za którą się opowiadała. H. i A. Zakrzewscy wprowadzili przypisy do dwudziestu rozdziałów I części *Positio*.
- 15.05.1993 Zakrzewscy sporządzili trzecią korektę czternastu rozdziałów *Positio causae*. Wpisali 22 rozdziały (400 ss.) i dodali do wcześniej ustalonego planu I części dwa dodatkowe rozdziały, tj. osiemnasty: *La regina Edvige e l'Ordine Teutonico*, i dziewiętnasty: *La regina Edvige e la Sede Apostolica*. We wcześniejszej wersji miały one stanowić tylko podrozdziały. Zakrzewscy wpisali nadto 65 ss. drugiej części *Positio causae*.

- 17.06.1993 List do Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji 75-lecia nadania szkole w Siedlcach imienia Królowej Jadwigi.
- 07.08.1993 Zakrzewscy przekazali po 1. korekcie komputerowy wydruk *Documenta famam sanctitatis et cultum publicum Beatae Edvigis Reginae Poloniae illustrantia* do II części *Positio causae*.
- 20.08.1993 Zakrzewscy rozpoczęli tłumaczenie na język włoski opisów cudów, uwzględnionych w *Documenta famam...*
- czerwiec–
–wrzesień 1993 Dr Roman Zawadzki uzupełnia dokumenty do I części *Positio causae*.
- 04.11.1993 Dyskusja u relatora generalnego o. A. Eszera OP nad kształtem II części *Positio causae*. W spotkaniu tym wziął udział o. Machejek, s. Kujawska i s. Dykier. W części kultowej O. Eszer opowiada się tylko za wyliczeniem wszystkich dokumentów, drukując tylko in extenso jeden na 50 lub nawet na 100 lat. Relator generalny zwraca uwagę na brak dekretu ważności obu procesów.
- 21.12.1993 Prośba postulatora o dekret ważności procesów.
- 11.01.1994 Scalanie dokumentów z tekstem I części *Positio* zaaprobowanym przez relatorów.
- 18.02.1994 Dekret ważności Kongregacji do spraw Kanonizacyjnych obu procesów przeprowadzonych w archidiecezji krakowskiej.
- 18.09.1994 List pasterski bpa sandomierskiego Wacława Świrzawskiego z okazji zbliżającej się 600-tej rocznicy śmierci bł. Jadwigi Królowej.
- 17.11.1994 Postulator w Rzymie mianował ks. prał. Jana Dziańska wicepostulatorem, który przystąpił następnie do gromadzenia dokumentacji dotyczącej cudownych uzdrowień.
- 23.11.1994 List postulacyjny Rektora i Senatu Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie do Ojca Świętego Jana Pawła II na prośbę postulatora w Rzymie.
- 03.12.1994 Dr S. Postawa otrzymuje I część *Positio causae* do zrobienia indeksu osobowego i geograficznego.
- 12.12.1994 H. i A. Zakrzewscy otrzymują od s. Kujawskiej maszynopis *Appendice III* z I części *Positio causae* do fotokompozycji.

- 21.12.1994 O. dr Michał Machejek ukończył *Informatio causae relatoris de causa canonizationis ac de serie documentorum ad eam pertinentium*, podpisanej również przez relatora generalnego, o. Ambrogio Esem OP.
- 29.12.1994 List postulacyjny Rektora i Senatu UJ do Ojca Świętego Jana Pawła II na prośbę Rektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.
- jesień 1994–
–lato 1995 Zbieranie dokumentacji historycznej i medycznej w Rzymie i Krakowie, dotyczącej uzdrowienia matki gen. J. Hallera i A. Rostafińskiej-Romiszowskiej oraz innych dwudziestu osób z XX wieku, zamieszczonych w 31. rozdziale *Positio causae*.
- 09.01.1995 Ekspertyza sekretarza Konsulty Medycznej Kongregacji dra Ennio Ensoli w sprawie domniemanego cudownego uzdrowienia matki gen. J. Hallera i p. Anny Romiszowskiej, na prośbę postulatora w Rzymie.
- 09.02.1995 Ekspertyza pani dr Adeli Szumańskiej w sprawie uzdrowienia p. Anny Romiszowskiej, dokonana na prośbę postulatora i wicepostulatora.
- luty 1995 Zapytanie Kongregacji o możliwość przedłożenia do procesu kanonizacyjnego domniemanego cudownego uzdrowienia, mającego miejsce przed datą mszy św. beatyfikacyjnej i wydanej *Declaratio*. Tekst postulatora przedyskutowany z relatorami o. A. Eszerem OP i o. M. Machejkiem OCD oraz mons. Robertem Sarno podpisał kard. F. Macharski.
- 13.03.1995 O. M. Machejek przesłał I część *Summarium* do fotokompozycji i do kolejnej korekty przez ss. Kujawską i Dykier oraz przez adwokata Serafiniego.
- kwiecień–maj
1995 Uzupełnienie danych dotyczących kościołów pod wezwaniem bł. Jadwigi Królowej i wykazu miejscowości posiadających relikwie Błogosławionej do rozdz. XXIX *Positio causae*.
- 18.05.1995 Wicepostulator poprosił ks. kard. F. Macharskiego o rozpoczęcie procesu celem kanonicznego stwierdzenia cudownego uzdrowienia p. Anny Romiszowskiej, w oparciu o wyżej wymienione dwie pozytywne ekspertyzy lekarskie.
- 01.06.1995 Ks. kard. F. Macharski ustanowił trybunał procesu o cudownym uzdrowieniu w składzie: ks. dr Stefan

Ryłko, delegat biskupa; ks. dr Józef Rapacz, promotor sprawiedliwości; ks. Andrzej Scaber i ks. Jan Urbański OCr notariusze.

- 20.06.1995 Rozpoczęcie prac przez trybunał powołany przez kard. F. Macharskiego dla zbadania domniemanego uzdrowienia p. Anny Romiszowskiej.
- 05.07.1995 Oddanie do druku I części *Positio causae* (560 folii), przygotowanych przez postulację w Rzymie, Wydawnictwu Św. Stanisława B.M. Archidiecezji Krakowskiej zgodnie z życzeniem kard. F. Macharskiego, na ręce ks. inf. Stanisława Małysiaka i ustalenie warunków technicznych; p. dr Stanisława Postawa zostaje delegowana do kontaktów między drukarnią Uniwersytetu Jagiellońskiego, jej dyr. Adamem Mokszą, odpowiedzialnym za sprawy techniczne inż. J. Borzyskowskim a postulacją w Rzymie.
- 17.07.1995 O. Michał Machejek ukończył drugą część *Summarium de vita, virtutibus, fama sanctitatis et cultu beatae Hedvigis Reginae Poloniae ex documentis in positione editis ex officio concinnatum* przy współpracy postulatora oraz sióstr Magdaleny Kujawskiej i Teresy Dykier.
- 17.07.1995 Ukończono ostateczną, czwartą wersję rozdziału XXXI o łaskach, opracowywaną od kwietnia tego roku.
- 17.07.1995 II list ks. bpa W. Świerzawskiego: *W przededniu kanonizacji bł. Jadwigi Królowej.*
- 20.07.1995 Otrzymanie przez postulację w Rzymie ozalidów pierwszej składki *Positio* i propozycji danych technicznych w celu ustalenia pierwszej strony, marginesów, gramatury papieru, oprawy, koloru oprawy introligatorskiej. Aprobata wyżej wymienionych danych po konsultacji z relatorem generalnym i promotorem wiary. Ukończenie druku I części *Positio causae*.
- 07.08.—
—21.08.1995 Opracowanie ikonografii; 32 *Tavole* do *Positio causae*.
- 1995 Materiał wstępny i projekt opracował postulator w Rzymie. Materiał fotograficzny zebrali: ks. M. Jagosz, dr S. Postawa i dr Małgorzata Matussek. Opracowanie techniczne: mgr art. Jadwiga Polit i M. Szelerewicz, konsultacja artystyczna: prof. dr Michał Rożek, prof. dr B. Miodońska, Archiwum Fotografii na

Wawelu. Wstępne tłumaczenie opisów zdjęć na język włoski Danuta Piekarz. Ostateczną wersję *Tavoli* opracowała postulacja w Rzymie i przekazała materiał ikonograficzny do druku.

- 09.10.1995 List postulacyjny kapituły kolegiaty św. Anny w Krakowie do Papieża Jana Pawła II.
- 16.01.1995 Bibliografia selektywna bł. Jadwigi Królowej obejmująca publikacje z XIX i XX wieku, opracowana przez ss. Magdalenę Kujawską i Teresę Dykier z materiałów zebranych przez dr Małgorzatę Matusiek, sprawdzona i poprawiona przez p. Izę Kleszczową i Stanisławę Postawę.
- 28.10.1995 Zakończenie pracy nad indeksem osobowym i nazw geograficznych do *Positio causae* – po konsultacjach w Archiwum Państwowym na Wawelu, w Polskiej Akademii Umiejętności i w Bibliotece Jagiellońskiej (dr Maria Kowalczyk – korekta).
- 04.11.1995 Zakończenie procesu o cudzie w Archidiecezji krakowskiej.
- 11.11.1995 Prośba postulatora ks. M. Jagosza o otwarcie akt procesu dotyczącego uzdrowienia oraz o dekret ważności tegoż procesu.
- 16.11.1995 Przekazanie Kongregacji akt procesu o uzdrowieniu, przywiezionych przez wicepostulatora, ks. prał. Jana Dziaska.
- 20.11.1995 Dekret Kongregacji pozwalający na otwarcie akt procesu o uzdrowieniu.
- 30.11.1995 Otwarcie akt tegoż procesu i przekazanie ich do oprawy.
- 09.01.1996 Przejęcie przez postulatora egzemplarza kopii publicznej z aktami procesu, dotyczącymi domniemanego cudu, do opracowania *Positio super miraculo*.
- 13.01.1996 Ostatnia redakcja tekstu *Summarium ex documentis super virtutibus in specie* i druk *Fontes, Abbreuatiates, Elenchus archivorum et bibliothecarum, Chronologia. biographica b. Hedvigis Reginae*.
- 17.01.1996 Ukończono redakcję *Summarium ex documentis super virtutibus in specie*.
- 23.01.1996 Postulacja w Rzymie przekazała drukarni w Krakowie spis treści *Positio causae*.

- 30.01.1996 Przesłano z Krakowa wydruk *Summarium ex documentis super virtutibus in specie*.
- 19.02.1996 Złożenie *Positio causae* w Kongregacji przez relatora i postulatora, ofiarowanej dzień wcześniej Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II przez księży prałatów J. Bielańskiego i J. Dziaska oraz księży infułatów B. Fidelusa i S. Małysiaka.
- 29.03.1996 Dekret Kongregacji dotyczący ważności procesu o uzdrowieniu p. A. Romiszowskiej.
- 28.05.1996 Dyskusja 6 konsultorów-historyków.
- 10.06.1996 Dyspensa papieża Jana Pawła II w sprawie cudu udzielona na wniosek postulatora w Rzymie.
- 10.06.1996 Listy postulatora z Rzymu do biskupów, duszpasterzy, zgromadzeń zakonnych z miejscowości, w których zgodnie z opracowanym *Itinerarium* przebywała bł. Jadwiga Królowa, z prośbą o modlitwy w intencji jej kanonizacji.
- 11.06.1996 Ukończono druk wotów historyków (ss. 65) i rozesłano je konsultorom-teologom.
- 21.06.1996 Odebranie dyspensy papieskiej dotyczącej cudu.
- 21.06.1996 Po otrzymaniu pierwszego pozytywnego *votum* lekarza Kongregacji prof. E. de Campora, specjalisty laryngologa, podsekretarz Kongregacji mons. Michele Di Ruberto zezwolił na przygotowanie do druku przez postulację *Positio super miraculo*.
- 28.06.1996 Dyskusja 9 konsultorów-teologów.
- 03.07.1996 Audiencja postulatora u proprefekta Kongregacji, ks. abpa Alberto Bovone, w związku z nominacją kardynała ponensa.
- 03.07.1996 Oddanie do druku *Summarium Positio super miracula*, obejmującego zeznania dziesięciu świadków, w tym dwóch z urzędu (ks. prof. dr hab. Bolesława Przybyszewskiego i o. Joachima Bara OFM Conv.), dokumentację historyczną i medyczną oraz cztery ekspertyzy lekarskie i dokumenty pozaprocessowe.
- 05.07.1996 Nominacja ponensa w osobie ks. kard. Andrzeja Marii Deskura przez Kongregację ds. Kanonizacyjnych.
- 12.07.1996 Ukończenie druku *Relatio et vota* konsultorów-teologów (ss. 79).

- 17.07.1996 Ukończono pierwszą korektę *Summarium super miraculum* i przystąpiono do opracowania *Fattispecie cronologica* oraz *Informatio* do *Positio super miraculo*.
- 17.07.1996 List ks. bpa W. Świerzawskiego o powstaniu „Sodaliji im. bł. Jadwigi Królowej”
- 18.07.1996 Rozesłanie kardynałom *Positio causae* wraz z wotami historyków i teologów.
- 24.07.1996 Druk folii na kongres kardynałów, arcybiskupów i biskupów (ss. 8).
- 14.08.1996 Listy postulatora z Rzymu do duszpasterzy kościołów i kaplic poświęconych bł. Jadwidze Królowej z prośbą o modlitwy w intencji jej kanonizacji.
- 12.09.1996 Ukończono *Fattispecie* (ss. 10) dla *Positio super miraculo*.
- 24.09.1996 Ukończono druk *Positio super miraculo* (*Fattispecie cronologica*, ss. 10) oraz *Summarium* (ss. 85) i przekazano je podsekretarzowi Kongregacji, mons. Michele Di Ruberto.
- 26.09.1996 Podsekretarz przedstawił *Positio super miraculo* do opinii drugiemu rzeczoznawcy.
- 26.09.1996 Doręczono sekretarzowi Kongregacji, ks. abpowi Edwardowi Nowakowi, dwie wersje *Ponenza* (dłuższą i krótszą), podpisane przez ks. kard. Andrzeja M. Deskura.
- czerwiec–
–sierpień 1996 Porządkowanie archiwum postulacji oraz uzupełnianie materiałów do bibliografii bł. Jadwigi Królowej przez p. dr S. Postawę.
- 01.10.1996 Kongres kardynałów, arcybiskupów i biskupów *super vita et virtutibus Beatae Hedvigis* z jednomyślnym *votum* o heroicznosci cnót, praktykowanych przez bł. Jadwigę Królowę.
- 04–05.11.1996 Podczas II Spotkania Zespołów Episkopatu Polski i Litwy ds. Wzajemnych Kontaktów biskupi W. Ziembka i A. Dydycz, poproszeni przez postulatora (list z 17.7.96), przygotowali udział delegacji Episkopatu Litwy w kanonizacji bł. Jadwigi Królowej.
- 10.12.1996 Opinia prof. Francesco Marzetti w sprawie uzdrowienia p. A. Romiszowskiej.

- 11.12.1996 *Revisa* opinii prof. H. De Campora i prof. F. Marzetti przez podsekretarza Kongregacji.
- 12.12.1996 Ukończenie druku dwóch opinii lekarskich (ss. 12).
- 13.12.1996 Rozesłano *Positio super miraculo* członkom konsulty medycznej.
- 17.12.1996 Lektura dekretu o heroicznosci cnót boskich i kardynałnych bł. Jadwigi Królowej wobec Jana Pawła II.
- 19.12.1996 Konsulta medyczna (5 lekarzy) w sprawie uzdrowienia A. Romiszowskiej.
- 14.01.1997 Przekazanie *Informatio* oraz sprawozdania z posiedzenia konsulty medycznej do fotokompozycji.
- 15.01.1997 Rewizja relacji z posiedzenia konsulty medycznej przez podsekretarza Kongregacji.
- 21.01.1997 Po wydrukowaniu *Informatio* oraz *Tabela testium*, relacji z posiedzenia konsulty medycznej (ss. 6), rozesłano sześciu konsultorom-teologom *Positio super miraculo* w ostatecznej wersji oraz dla potrzeb Kongregacji i postulacji.
- 28.01.1997 Korekta dekretu o heroicznosci cnót błogosławionej Jadwigi.
- 07.02.1997 Posiedzenie konsultorów-teologów w sprawie uzdrowienia A. Romiszowskiej.
- 17.02.1997 Rozesłano *Positio super miraculo* i *Relatio et vota* konsultorów-teologów (ss. 38) dwunastu członkom kongresu kardynałów, arcybiskupów i biskupów.
- 23.02.1997 Druk folii (ss. 8) na kongres kardynałów, arcybiskupów i biskupów.
- 28.02.1997 Przygotowanie tekstu *Ponenza* dla ks. kard. Andrzeja Deskura.
- 04.03.1997 Posiedzenie kongresu kardynałów, arcybiskupów i biskupów w sprawie uzdrowienia pani Anny Romiszowskiej.
- 13.03.1997 Odebranie dekretu o heroicznosci cnót oraz korekta dekretu dotyczącego cudu i *Compendium*.
- 20.03.1997 Ukończono druk *Compendium* (ss. 17), po czym Urząd Ceremonii Papieskich rozesłał 250 egzemplarzy tegoż *Compendium* członkom Konsystorza do zaopiniowania.
- 08.04.1997 Lektura dekretu o cudownym uzdrowieniu p. Anny Romiszowskiej.

- maj 1997 B. Przybyszewski, *Saint Jadwiga, Queen of Poland (1374–1399)*, Postulate for the Canonization of Blessed Queen Jadwiga, London 1997, ss. 116+83 il.
- 22.05.1997 Konsystorz 40 kardynałów, arcybiskupów i biskupów, na którym Jan Paweł II ogłosił datę kanonizacji Królowej Jadwigi.
- 08.06.1997 Kanonizacja Królowej Jadwigi w Krakowie na Błoniach.**
- 08.06.1997 Poświęcenie kamieni węgielnych dla kościołów pw. Św. Jadwigi Królowej w Kutnie, Ostrowcu Świętokrzyskim, Dębniku, Krakowie (Borek Fałęcki, osiedle Kliny), Gorzowie (parafia Bobrek) oraz w miejscowości Królowa Górna.
- 06–07.1997 Przekazanie relikwii Świętej kościołom w Częstochowie, w Gorzowie, do Bazyliki Mariackiej w Krakowie, w Kiabakari (Tanzania), w Catania Maiorana, w Dortmundzie (Niemcy).
- sierpień 1997 *O Świętej Jadwidze Królowej Polski mówią...*, zebrał i opracował ks. M. Jagosz, Rzym–Kraków 1997, ss. 400+23 il. kol.+ 74 il. czarno-białych.
- 14.09.1997 Petycja skierowana do Ojca Świętego Jana Pawła II o przyznanie Świętej Jadwidze Królowej tytułu Współpatronki Europy, podpisana w Montresor (Francja) przez uczestników sesji Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie.
- 22.10.1997 Opracowanie tekstu bulli kanonizacyjnej św. Jadwigi Królowej.
- 22.10.1997 Sympozjum *Edvige d'Angio' – Regina e Santa* w Instytucie Polskim w Rzymie; podpisanie przez uczestników petycji skierowanej do Ojca Świętego Jana Pawła II o przyznanie Świętej Jadwidze Królowej tytułu Współpatronki Europy.

Kalendarium postulacji odtworzono na podstawie akt Postulatorskiego Ośrodka Studiów, akt Postulacji Kanonizacji Jadwigi Królowej w Rzymie, Archiwum Bł. Królowej Jadwigi w Krakowie oraz w oparciu o teksty i bibliografię zestawioną w książce *O Świętej Jadwidze Królowej Polski mówią...*

Ks. Michał Jagosz
Postulator

Rzym, 22 października 1997

UNA BREVE STORIA DEL PROCESSO DI CANONIZZAZIONE DELLA SANTA EDVIGE REGINA

R i a s s u n t o

Poco dopo la morte della Regina Edvige (†1399) vennero scritti elenchi di miracoli, attribuiti alla sua intercessione. Nel 1426 l'arcivescovo di Gniezno, Adalberto Jastrzębiec, recatosi a Cracovia in visita pastorale, costituì la prima commissione per esaminare la vita e i miracoli di Edvige al fine di „promuoverne la canonizzazione”. Durante i Concili Ecumenici di Costanza (1414–1418) e di Basilea (1431–1437), la Causa di canonizzazione della Regina Edvige fu presa più volte in considerazione, ma le successive condizioni politiche, come le guerre e le spartizioni della Polonia, non permisero di istruire un processo canonico.

Dopo la II Guerra Mondiale il Cardinale Adamo Stefano Sapieha, arcivescovo di Cracovia, istruì negli anni 1949–1950 il processo informativo sulla fama di santità e di miracoli. Durante il processo ebbe luogo la prima esumazione, ricognizione e traslazione delle reliquie della Regina. L'esame di tale processo informativo diede buone prospettive per la prova del culto ma con la procedura ordinaria sarebbe stato difficile dimostrare le virtù in specie. La Congregazione consigliò quindi, di istruire un processo ordinario sul culto „*ab immemorabili*”. Il Card. Carlo Wojtyła, arcivescovo di Cracovia, celebrò negli anni 1972–1974 il processo su *Confirmationis cultus ab immemorabili tempore praestito Servae Dei Hedvigis Reginae Poloniae „beatae” vel „sanctae” nuncupatae*, che fu presentato alla Congregazione nel 1984. La validità di ambedue i processi è stata riconosciuta col decreto in data 18 febbraio 1994.

Il Card. Francesco Macharski, arcivescovo di Cracovia, dopo l'elezione del Cardinale Carlo Wojtyła al pontificato, per ottenere l'approvazione dei testi liturgici in onore di Edvige, presentò una domanda accompagnata da un dossier sul suo culto esistente dall'inizio del XV secolo. La Congregazione per le Cause dei Santi, nella discussione del 25 maggio 1979, stabilì l'esistenza del *casus exceptus*, cioè la presenza del culto pubblico prima del 1534, come stabilito da Urbano VIII. La Congregazione per i Sacramenti e il Culto Divino con decreto del 29 maggio 1979, fissò al 17 luglio la memoria liturgica della Beata Edvige per l'Arcidiocesi di Cracovia e approvò i rispettivi testi liturgici. L'8 giugno 1979 il S. Padre celebrò la Santa Messa in onore della Beata, presso la sua tomba a Cracovia. Quella celebrazione da parte del Papa, equivaleva ad una beatificazione, come risulta anche dalla *Declaratio* ufficiale della Congregazione per le Cause dei Santi dell'8 agosto 1986, nella quale si riporta la decisione pontificia della concessione del titolo di „beata” alla Regina Edvige e si esige per la sua canonizzazione l'esame dell'esercizio eroico delle virtù.

Dopo il voto favorevole dei Consultori Storici (28 maggio 1996), dei Consultori Teologi (28 giugno 1996) e degli Em.mi Cardinali ed Ecc.mi Arcivescovi e Vescovi, espresso quest'ultimo nella Congregazione Ordinaria del 1 ottobre 1996, il 17 dicembre 1996 è stato promulgato il Decreto, „*super heroicitate virtutum*”. In vista della Canonizzazione, la Postulazione presentò all'esame della Congregazione delle Cause dei Santi la presunta guarigione miracolosa della Sig.ra Anna Romiszowska da „otomastoidite purulenta destra cronicizzata con ipoacusia e labirintite”, avvenuta nel 1950 ed attribuita all'intercessione della Beata Edvige. Su questo presunto evento miracoloso è stata istruita, dal 20 giugno al 4 novembre 1995, nell'Arcidiocesi di Cracovia, la regolare inchiesta diocesana la cui validità è stata riconosciuta con decreto del 29 marzo 1996. Dopo il parere dei due periti medici *ex officio*, il 19 dicembre 1996, la Consulta Medica, organo tecnico della Congregazione delle Cause dei Santi ha espresso il suo unanime voto favorevole sulla non spiegabilità scientifica della guarigione della Sig.ra Anna Romiszowska. Nel Congresso Peculiare del 7 feb-

braio 1997 i Consultori Teologi hanno riconosciuto la preternaturalità dell'evento, attribuendolo alla sola intercessione della Beata Edvige. Il 4 marzo del medesimo anno, i Padri Cardinali, gli Arcivescovi e i Vescovi nella Congregazione Ordinaria sono giunti alla stessa conclusione, ratificata poi dal Sommo Pontefice (8 aprile 1997). Durante il Concistoro (22 maggio 1997), dopo aver sentito il voto favorevole dei Padri Cardinali, gli Arcivescovi e Vescovi, il Sommo Pontefice ha annunciato la data della canonizzazione della Beata Edvige Regina. L'8 giugno 1997 a Cracovia Giovanni Paolo II ha canonizzato la Santa Edvige, Regina della Polonia alla presenza dei numerosi ospiti ecclesiastici e civili e 2 milioni dei fedeli. Edvige, per le sue origini legata alle dinastie dei Piasti, d'Angio', Kotromanič, Árpád, è diventata il primo monarca polacco elevato agli onori degli altari. Considerando la sua vita ed opera, Santa Regina Edvige è degna di essere proclamata Co-Patrona d'Europa.